

AKTUALNO Vprašanje

Kot je že splošno znano, so ustanovljeni, od zvezne navzdol do okrajev, posebni skladi za strokovno vzgojo kadrov.

Kako bo z denarjem v te namene v kranjskem okraju, je bilo doslej še zelo malo znanega.

Zato smo povprašali podpredsednika OLO Kranj DUSANA HORJAKA, ki nam je v pojasnilo dejal:

»Okrajni sklad za strokovno vzgojo kadrov bo znašal v našem okraju letos okoli 120 milijonov dinarjev. Po predhodni odobritvi republiškega Izvršnega sveta bomo uporabili v letošnjem letu

36 milijonov dinarjev za redno vzdrževanje nekaterih strokovnih šol na Jesenicah (Metalurška, Mojstrsko-industrijska itd.). To secer ni popolnoma v skladu z namenom tega sklada, vendar letos drugače nismo mogli ukrepati.

Tudi upravni odbor Sklada je že imel prvo sejo. Člani upravnega odbora so osvojili naslednje smernice za uporabo Sklada:

— v letošnjem letu v prvi vrsti opremiti že obstoječe strokovne šole, da bi lahko nemoteno delovalo

— pripraviti v sporazumu s tajništvo za šolstvo OLO načrt nadaljnje investicijske dejavnosti na področju strokovnega šolstva.

— in na podlagi analiz določiti prioriteti vrstni red izgradnje strokovnih šol.

Mnenja smo,« je dejal tovarš Horjak, »da je glede investicijske dejavnosti potrebna mera in načrtost. Ko bodo, kot rečeno, elaborati gotovi, bomo začeli — seveda prihodnje leto — z izgradnjo enega objekta in ga tudi dokončali. Ne tako, kot smo žal doslej, gradili na več koncih in imamo sedaj vrsto nedokončanih šolskih poslopij.«

I. A.

Težavnejše, vendar tudi uspešno

V okraju Kranj je le 17 obrtnih podjetij, ki zaposlujejo nad 30 ljudi in v katerih torej volijo delavski svet. V drugih podjetjih predstavlja delavski svet oziroma upravni odbor celoten kolektiv.

V majhnem podjetju je celoten kolektiv sprito lažjega informiranja običajno bolj seznanjen s problematiko kot v kaki tovarni, kjer o stvareh razpravlja predvsem le delavski svet. Po drugi plati pa je v takih majhnih obrtnih podjetjih delavsko samoupravljanje težavnejše sprito tega, ker ni dovolj razgledanih delavcev — upravljalcev, ker tu močnejše udarajo na dan drobnolastniške težnje, ker v teh podjetjih običajno ni organizacij ZK in sindikalnih podružnic, v kolikor pa so, se stavlja z delavskimi svetimi oziroma upravnimi odbori v en sam organ, saj delajo v njih eni in isti ljudje; delavski svet in sindikat sklicujeta često kar skupne seje, kar zamogluje funkcijo organov upravljanja. Razen tega dobivajo ti mali kolektivi zelo malo ali vse leto nobene pomoći od občinskih političnih in oblastvenih forumov.

V takih malih obrtnih podjetjih je zato mnogo odvisno od pravilnega upravnika. Le-ta lahko dokaj storiti za razvoj samoupravljanja, še laže pa ta razvoj zadržuje. Za zdaj še ugo-

tavljamo, da nekateri upravniki obrtnih podjetij s svojimi delovanjem ne vplivajo ugodno na razvijanje organov delavskega samoupravljanja. Cesto ravnači upravniki samovoljno, podcenjujejo organe upravljanja, ne poslušajo njihovih predlogov, teptajo njihove sklepe, skušajo spraviti predsednike delavskih svetov oziroma upravnih odborov pod svoj vpliv in podobno. Dostikrat se pa v takih primerih bijeta dve škodljivi skrajnosti. Nekateri člani kolektiva ali delavskoga sveta ne upoštevajo pravilno vlogo upravnika kot strokovnega organizatorja in voditelja podjetja, ali pa prisiskajo na dan nedisciplina, anarhične in drobnolastniške težnje, zoper katere upravnik, če jim tudi sam ne podleže, nastopa često na neprimeren način, ločeva se samovoljnih, čeprav v bistvu morda pozitivnih ukrepov, kar skrajnosti še povečuje. Ti odnos med organi upravljanja in organi vodenja so v obrtnih podjetjih torej manj urejeni kot v drugih, delno industrijskih podjetjih.

Ključ pomanjkljivostim objektivnega in subjektivnega značaja pa je bil tudi v obri po zaslugu delavskega samoupravljanja dosezen napredok, ki se kaže v povečanju proizvodnje in storitev, v rentabilnejšem poslovanju. (Nadaljevanje na 2. strani)

AKTUALNO Vprašanje

CITLAVS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSCO

LETO X. — ST. 44 — CENA DIN 10.—

Kranj, 7. junija 1957

PRVO BREZ DRUGEGA NE GRE

Proizvodnost in življenjski pogoji

V podjetjih naj bi vzpostavili socialno službo

če organizirano ukvarjal. Od časa do časa je posamezne probleme urejala sindikalna organizacija ali kakšna komisija delavskega sveta. Tako tudi za celotno območje okraja nimamo zbranih tehničnih podatkov o stanju na tem področju. Doslej je le Okrajni sindikalni svet za svoje potrebe ob času da časa zbiral podatke o skrb za človeka v proizvodnji. Tako so zbrani nekateri podatki iz tekstilne industrije, črne metalurgije in elektroindustrije. Posamezne ugotovitve nam kažejo, da vse naše prizadevanje za razvijanje proizvodnosti delja ne bo dovolj učinkovito in uspešno brez sočasnega, če ne morda primarnega urejanja nekaterih od vprašanj, ki zadevajo življenjske pogoje delavcev.

Tako nam podatki, zbrani od Okrajnega sindikalnega sveta, kažejo, da večina gospodarskih organizacij ne skrb dovolj, da bi zaposleni čim boljše izkoristili letni dopust. Veliko število zaposlenih deli svoj redni dopust na manjše obroke. Tak način koriščenja dopustov zaposlenim ne omogoči potrebne duševne in telesne sproštive. Podatki iz omenjenih strok kažejo, da preživi dopust doma cca 80% zaposlenih, od tega jih porabi dopust cca 45% za razna priložnostna dela. Le 8% zaposlenih preživi dopust v raznih počitniških domovih in pod šotori. Doba letnih dopustov se vedno bolj krči le na poletne mesece. Posebej pa bi bilo potrebno proučiti kolektivne dopuste. Za leto 1957 se je nekaj gospodarskih organizacij že izjavilo, da bodo dopust v celoti ali delno koristili kolektivno. Večinoma utemeljujejo kolektivni dopust

s potrebo po generalnih popravilih in čiščenju v tem času. Vendar bi bilo verjetno potrebno to vprašanje še proučiti.

Nekaj gospodarskih organizacij ima svoje počitniške domove, za katere dajejo večje zneske iz sredstev, s katerimi samostojno razpolagajo. Morda bi se z večjim sodelovanjem med podjetji lahko uspešnejše urejali problemi letovanja in smotrnejše uporabila razpoložljiva sredstva.

Pri vseh podjetjih je pereč prevoz na delo in z dela, saj preko 40% zaposlenih prihaja na delo s podeželja. Po zbranih podatkih prihaja na delo od 15882 zaposlenih v tekstilni industriji, črni metalurgiji in elektroindustriji na delo pes 6457 ali 40,6%, s kolesom 4047 ali 25,5%, z avtobusom 2206 ali 13,8% in z vlakom 3172 ali 20,1 odstotek. Posebno v zimskem času so prevozi na delo in z dela pomemben problem.

Stevilen dotok delavcev s podeželja in iz drugih krajev ter naraščajoči obseg industrije povzročata pomanjkanje stanovanj, kar ustvarja izreden oseben problem zaposlenih delavcev. Samo v devetih gospodarskih organizacijah, v katerih je Okrajni sindikalni svet ugotavljal stanje, je vloženih 1218 prošenj za stanovanja. Od teh jih 328 sploh nima stanovanja, 800 prosilcev ima neprimerna stanovanja. Tekoča gradnja stanovanj ne zadošča in se z njo ne krijejo niti celotne potrebe za strokovni kader, tako da za delavca skoro ni mogoče dobiti stanovanja.

Problem za sebe so samski domovi, ki so po večini neurejeni, saj stanujejo v njih sprito

stiske tudi družine. Očitna je potreba po gradnji novih samskih domov. Mnogo samcev in predvsem žensk stanuje pri družinah, s pogojem, da pomagajo pri domaćih delih, kar seveda slabo vpliva na storilnost teh delavcev v podjetjih.

Najbolj neurejena in pereča, zlasti za industrijske delavce, ki stanujejo v mestih, je prehrana. Pred časom je imelo več podjetij svoje lastne mense, ki pa so bile skoraj vse ukinjene. Tako je sedaj na območju okraja Kranj 13 menz, v katerih se hrani 1556 abonentov. Cene hrane so zelo različne, ker podjetja različno prispevajo za vzdrževanje teh menz.

Marsikor delavci nimajo možnosti dobiti tople hrane, razen v nekaj podjetjih, kjer si lahko kupijo toplo mleko. Vsa podjetja delajo strnjeno 8 ur s 15 do 20 minutnim odmorom. Čas odmora ni proučen in obstoji verjetnost, da bi se s smotnejšo razporeditvijo odmorov lahko vplivalo na večji uspeh pri delu.

Poseben problem predstavljajo glede življenjskih pogojev delavcev oskrbovanje trgovske mreže, uslužnostna obrt, uslužnostni servis, pralnice, kralpinice, likalnice itd., končno pa tudi splošna politika cen, predvsem pri najvažnejših potrošnih artiklih (meso in kruh). Za urejanje teh problemov bi razen podjetij morali tudi ljudski odbori pokazati več zanimanja. Zanimalivo je dejstvo, da so podjetja glede pripravljenosti za ustanavljanje raznih servisov na vprašanje Okrajnega sindikalnega sveta odgovorila negativno. Prav s skrbjo za ta področja pa bi razbremenili predvsem zaposlene žene in jim omogočili aktivnejšo udeležbo v družbenem življenju.

Za urejanje vseh teh problemov se bodo morali zavzetiti podjetja in ljudski odbori, skrb za človeka pa bo morala postati sestaven del načrta za dvig proizvodnosti dela. C. B.

naš razgovor

**Po jezeru,
bliz' Triglava,
čolnič plava
sem ter tje**

Ko se nešeto turistov in izletnikov vsak dan vozi s temi čolni, pa se le poredkoma spomnijo ali zapazijo potne srage na čelih čolnarjev, ki prepekujejo stežko: breme na Otok in nazaj.

Enainštidesetletni France Mandeljc z Mlinega je že tako dolgo čolnar, da niti več ne pomni od kdaj.

»Se fantič sem bil, ko sem začel voziti,« je dejal. »No, in še sedaj, kljub šestim križem, ki jih nosim na hrbtni, ne morem nehati. Ne vem zakaj...«

»In zaslужek?« sem ga povprašal.

»Ta mesec je bolj mršav. Za kruh in sol bo že, kot pravijo,« se je rahlo nasmehnil. »Se ni ljudi, in tudi kdo bi v takem vremenu hodil na dopust...«

Z blejskimi gondolami upravlja »Komunala« — Mestno pomunalno podjetje na Bledu. Čolnarji dobre 30 % od celotnega zasluga, mimo tega pa so še socialno zavarovani.

»Kako pa kaže v prihodnje, v sezoni?«

»Ja, bo že! Vsaj tako pravijo. Nadejajo se še kar precesnjega števila turistov! — No, nasvidenje.«

Vesla so se krepko zajedla v vodo, kajti okoli dvajset dijakov gimnazije iz Niša, si je zelelo ogledati Otok...

I. A.

Kot s šopki cvetja načinkano domače platno, se zdi okrašena mirna gladina Blejskega jezera poleti, ko je polna gondol — značilnih blejskih turističnih čolnov. Lepo jih je videti, še lepše peljati se z njimi... Zlasti prvič!

Turistično društvo v Kranju je sklenilo preurediti kanjon Kokre od primskovskega mostu do viseče brvi v lepo urejeno sprehajališče. Kot pravilo predstavniki društva, bodo dela končana do otvorite letosnjega Gorenjskega sejma. Zgoraj: na velike skale bo položena brv preko Kokre. Zgoraj levo: pot in stopnice na levem bregu Kokre. Spodaj levo: na desnom bregu reke vodi sprehajalna pot skozi 7 m dolg predor v živi skali.

TE DNI PO SVETU

△ V sredo se je začelo v Beogradu enajsto poslovnost zasedanje Svetovne konference za energijo, na katerem so se zbrali predstavniki težnje gospodarske panege iz okoli 40 dežel. Obravnavali bodo problem »Energija kot činitelj razvoja gospodarske nezadostno razvijenih dežel«. Zasedanje je začelo podpredsednik zveznega izvršnega sveta EDWARD KARDELJ, ki je tudi pokrovitelj zasedanja.

△ Državni sekretar za zunanjost zadeve KOČA POPOVIĆ, ki se že nekaj dni mudi na Norveškem kot gost norveškega zunanjega ministra LANGEJA, si je v sredo ogledal znamenitosti Oslo. Opoldine pa je državni sekretar Koča Popović priredil v hotelu »Bristol« svečano kosilo.

Po nadaljevanju političnih razgovorov so objavili naslednji skupni komunikate, iz katerega povzemamo:

... Med obiskom v Oslo je prišlo do izmenjave mnenj med obema zunanjima ministrima o vprašanjih, ki zanimajo obe deželi. Z zadovoljstvom je bilo ugotovljeno, da se odnosi med Jugoslavijo in Norveško ugodno razvijajo in da obstaja iskrena želja, da bi se še nadalje razvijali na vseh področjih skupne koristi. Med drugim sta ministra proučila program, ki se nanaša na kulturno izmenjavo v prihodnjem letu v okviru kulturne konvencije, ki je bila sklenjena med Jugoslavijo in Norveško... Minister sta izmenjala mnenja o splošnem mednarodnem položaju in ob tej priložnosti je bila ugotovljena velika podobnost gledišč. Obe strani sta potrdili, da obstaja popoln sporazum o potrebi novih naporov za reševanje nerešenih mednarodnih vprašanj z miroljubnimi sredstvi...«

△ Izvršni komite Socialistične stranke Francije je v sredo sklenil, da socialisti ne bodo sodelovali v vladi, ki jo je sestavljal vodja ljudskih republikanov PFLIMLIN. Zaradi tega je Pflimlin tudi vrnil mandat predsedniku republike. — Na glavne težave je Pflimlin naletel pri socialistih, ki so več odločno odklanjali sodelovanje v njegovih vladah. Po treh sestankih, ki jih je mel Pflimlin v sredo s predstavniki strank, ki so sodelovale v prejšnji vladi, je prišla v javnost vest, da so socialisti pravljeni samo podpreti morebitno investituro Pflimlineve vlade v poslanski zbornici, soodgovornosti za delo bodoče vlade pa da nočajo sprejeti.

Kot poročajo iz Pariza je po razgovoru s predsednikom republike sprejet mandat za sestavo nove francoske vlade bivši obrambni minister v vladi Guyja Molleta in radikalno-socialistični prvak BOURGES MAOUNOURY.

△ Kot poročajo z Moskvo sta predsednik sovjetske vlade BULGANIN in član Prezidija Vrhovnega sovjeta HRUSCEV odpotovala v sredo iz Leningrada na Finsko, kjer bosta ostala osem dni.

△ Iz Kaira se je izvedelo, da je v sredo zaplula skozi Sueški prekop prva ladja s francosko zastavo. To je majhna 300-tonška potniška ladja, ki je namenjena v Grčijo.

△ V Ženevi se je v sredo — v Palači narodov — začelo štirideseto zasedanje Mednarodne organizacije za delo. Na zasedanju je zbranih nad 800 delegatov iz 78 dežel, članic organizacije, med katerimi je tudi Jugoslavija. — Na dnevnejšem redu zasedanja, ki bo trajalo do konca junija, so vprašanja avtomatizacije, prisilnega dela in še nekatera druga vprašanja.

IZDAJA ČASOPISNO ZALOZNISKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNİK / UREJNA UREDNIŠKI ODBOR - ODOGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJSEK / TELEFON UREDNISTVA ŠT. 475, 397 - TELEFON UPRAVE ŠT. 190 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJIKIH IN PETKIH / LETNA NAROCNINA 800 DINARJEV, MESECNA 50 DINARJEV

KAJ SODIMO O...

zborih volivcev v kranjski in radovljški občini

Jakob Eržen, predsednik ObLO Radovljica: »Zadnji zbori volivcev v naši občini so bili manj uspešni kot pretekla leta. Menim, da je glavni vzrok za nezadostno zanimanje volivcev predvsem v tem, da družbeni plan prepoznamo sprejemamo in vrsto ukrepov že uresničujemo. Mnogi kmetje pa se niso udeležili zborov zato, ker so zadnje dneve izkoristili za dela na polju do mrača.«

Udeležba je bila najboljša v Kamni gorici. Tamkajšnji volivci so največ govorili o vodovodu. Vsi so vključeni v vodovodno skupnost, ki ima zbranih že 6 milijonov dinarjev, do konca pa se bo ta vsota predvidoma povečala na 10 milijonov. Letos so že začeli delati na zajetih. Na Dobravji in v Podnartu sta zbori kar dobro potekala. Zivahnje je bilo tudi v Kropi, kjer je bila koristna razprava o vodovodu, komunalni dejavnosti, kulturno-prosvetnem življenju in trgovini. Žal, so prišli na zboru na dan tudi nekateri interesi posameznikov v zvezi s prodrogo hiš, ki jo je razpisal ObLO Radovljica. V Radovljici so se volivci letos nekoliko bolj zanimali za stanovanjske in komunalne probleme kot doslej. V Begunjah pa bo zbor volivcev ponovno sklican, ker krajenvi urad ni pravočasno razdelil vabil, ra-

zen tega pa tudi krajenvi odbor SZDL ni prav niti poskrbel za udeležbo.«

Vinko Hafner, predsednik ObLO Kranj: »Zbori volivcev, ki so bili pri nas od 25. do 30. maja, so obravnavali predlog občinskega družbenega plana in proračuna. V mestu so ponekod razpravljali tudi o ustanovitvi novih stanovanjskih skupnosti, na poddeljuju po gradnji vodovodov. Na vseh zborih so volili tudi nove člane šolskih odborov. Dnevni red je bil vsekakor zanimiv, vendar preobsežen, zaradi česar je bilo o posameznih važnih vprašanjih premožno govora. Zlasti velja to za poročila šolskih odborov. Volivci so se najbolj zanimali za predlog družbenega plana in proračuna in seveda za gradnjo vodovodov, kjer je bila ta na dnevnom redu. — Zbori volivcev so dali nad 150 raznih predlogov, ki jih bo ljudski odbor moral še pretresati. Najpogosteje zahtevajo volivci več finančnih sredstev za komunalne in druge potrebe. Večina od njih vsaj letos še ne bo mogoče ugoditi, ker občina nima dovolj denarja. O stališču Občinskega ljudskega odbora do teh predlogov bodo volivci obveščeni na prihodnjih zborih. V splošnem so bili zbori volivcev zelo živahnji in koristni za uspešno delo občine.«

LJUDJE IN DOGODKI

NA SVOJI ZEMLJI

za odpor proti tujemu vplivu; ta pa je vezan predvsem na petroloj.

Ce je Bližnji vzhod danes najbolj eksplozivno področje našega sveta, je to poleg Suezca tudi nadaljnje razvoju arabske renesanse. Na rednem zasedanju gospodarskega sveta Arabske lige v Kairu so sprejeli nekatere važne sklepe, predvsem o gospodarski zvezri in skupni petrolejski politiki arabskih dežel. Osnutek gospodar, zvezri predvideva carinsko unijo, znatne olajšave za obtok kapitala v arabskih deželah in vzajemno uresničevanje skupnih načrtov. Drugi važni sklep pa se nanaša na »arabizacijo« petrolejske industrije v arabskih državah. Predvsem zahtevajo prizadeve arabske dežele, naj bi tuje družbe več petroleja rafinirale tam, kjer ga črpajo, ne pa da ga izvajajo drugam v surovem stanju. Sprejeli so tudi priporočila izvedence o graditvi arabskih ladij cistern (tankerjev). O tem pa bi podrobnejše sklepalni na arabski petrolejski konferenci prihodnje leto.

Vsi ti sklepi zgovorno pričajo, da ideja o arabski enotnosti ni iz trte zvita in da ima globoke korenine v potrebih in stvarnosti arabskega naroda, razdeljenega na različne države. Ceprav se koristi med posameznimi arabskimi deželami krizajo, so vendar nekatere osnovne težnje skupne, zlasti kadar gre

Arabske dežele dobijo le dolčen delež pri črpjanju petroleja, vse ostalo pa pospravijo tuje družbe, ki ga tudi prevaja in predelujejo v bolj razvijenih deželah. To delajo iz političnih in strateških razlogov, kakor tudi v skladu s starim zakonom kapitalističnega razvoja, ki iz razvilitih dežel črpa le surovine. Zato rafinerije na Bližnjem vzhodu predelajo le četrino tamkaj pridobljenega petroleja in še ta delež odpade v glavnem na nearabski Iran, medtem ko gre malone ves arabski petrolej v zahodnoevropske rafinerije. Povsem razumljiv je torej sklep arabskih dežel, naj bi tuje družbe na kraju samem rafinirale petrolej. Tako bi arabske dežele dobile važno industrijsko vejo, zaposlige bi več

ljudi, dvignile živiljensko raven, velik del dohodka, ki ga zdaj razvite države spravljajo v svoj žep, pa s pridom uporabile zase. Prav tako se hoče arabski svet otresti zajedalcev, ki živijo na račun prevoza petroleja z Bližnjega vzhoda v dežele porabnice. Otdod tudi njihov sklep, naj bi zgradili lastno ladjevje.

Ti sklepi istočasno zanikajo vse teorije, da je po porazu anglo-francoskega vpliva zavladala na Bližnjem vzhodu »spravnina«, ki bi jo zato »moral« zapolnila druga velika sila, predvsem ZDA v duhu Eisenhowerjeve doktrine. Res je, da se ameriški petrolejski mogoci zelo zanimajo za naftosnosa področja Bližnjega vzhoda, saj delež ameriškega kapitala tamkaj nenehno raste. Od leta 1945, ko je znašal le borih 8%, danes dosegajo že 60%. Eisenhowerjeva doktrina torej na tem področju močno zaudarja po petroleju.

Tem težjam v duhu politike »hladne vojne« in blokovske razdeljenosti pa odločno nasprotuje sklep arabskih dežel. Njihova odločitev, da uveljavijo gospodarsko zvezo in enotno petrolejsko politiko, je eden številnih izrazov njihovih teženj, da bi si same krojile svojo usodo po lastnem vzorcu.

MARTIN TOMAZIČ

kratko, vendar zanimivo

ZBOR VOLIVCEV V PODNARTU

V torki, 4. t. m. je bil v Podnartu zbor volivcev. Po daljši razpravi so z nekaterimi dodatnimi predlogi soglasno potrdili predlog družbenega plana za leto 1957.

Ob zaključku so kritizirali novi vojni red. Po novem voznem redu odpelje vlak, ki je prej odpeljal iz Radovljice proti Ljubljani ob 11. uri, zdaj že ob 9. uri. To pa je za prebivalstvo, ki ima v Radovljici občino, zdravniško pomoč in trgovine, zelo neugodno, saj do 9. ure ne morejo ničesar opraviti in morajo potem čakati na vlak ob 15. uri.

ZBOR VOLIVCEV V KAMNI GORICI

V Kamni gorici je bil v sredo zbor volivcev, na katerem so obravnavali družbeni plan občine Radovljica za leto 1957. Največ so govorili o gradnji vodovoda.

V zvezi s člankom, ki je bil objavljen v »Glasu Gorenjske«, je bilo sicer nekaj storjenega, vendar pitne vode še kljub temu v doglednem času ne bo. Pri ponovni analizi vode so bili ugotovljeni porazni rezultati. Krajevni zdravnik ugotavlja, da na teritoriju blivšega okraja Radovljica ni nikjer toliko otrok s slabimi zobmi in rahitčini — vzrok: voda.

Prepričani smo, da se da z dobro voljo odgovornih prebrodit težave glede finančnih sredstev.

NAČRTI MLADIH ZADRUŽNIKOV

Okraina zadružna zveza v Kranju je sklenila, naj bi v vseh tistih krajih, kjer ne delujejo kmetijsko-gospodarske šole, prideli tečaje, ki bi trajali 15 do 20 dni. Predlagano je bilo tudi, naj bi prideli tečaje za kvalifikacijo kmečkih delavcev v sledenih krajih: Lučine, Gorenja vas, Leskovica, Sorica, občina Zeleznički, Zali log, Dražgoše, Davča, Podljubelj, Tržič, Kokra, Koprivnik, Gorjušče, Bohinj in Jezerko. V poletnih mesecih bo kmečka mladina sodelovala tudi pri delih na otoku Stenjaku.

I. V.

CENE MESA SO ZNIZALI

Mesarsko podjetje »Mesnilna« na Jesenicah se je odločilo znizati ceno mesa, kar so potrošniki z veseljem sprejeli. Teletina se je pocenila za 30 dinarjev pri kg. Potrošniki pravijo, da bodo to znižanje upoštevali in kupovali meso le pri »Mesnilni«, s čemer želijo pripraviti še ostala mesarska podjetja, da bodo prispolili k znižanju previsokih cen mesa.

BARAKE PRED JESENJSKO POSTOJATO PODIRAJO

Sleheremu Jesenčanu, še bolj pa tujcu so padale v oči lesene barake (okupatorjeva zapuščina) pred novim postajnim poslopjem na Jesenicah. V teh, četudi so bile že v razpadajočem stanju, so stanovale družine delavcev, ki so gradili jesenčane.

ZREB JE ODLOČIL

Med izžrebanci promajnske nagradne križanke so naslednji tovarši:

1. nagrada — Tone Sajovic, Stružev, Kranj — moški čevlj »Planika« v vrednosti 4000 din.

2. nagrada — Minka Vodeničar, Mladinski dom, Kranj — ženski čevlj »Planika« v vrednosti 3500 din.

3. nagrada — Ceferin Marija, knjigarna »Simon Jenko«, Kranj — ženski poletni čevlj »Planika« v vrednosti 2500 dinarjev.

4. nagrada — Stružnik Lado, Kranj, Klanc 107 — 1000 dinarjev;

5. nagrada — Anica Aljančič, Loka 29, p. Križe — brezplačno prejemanje »Glas Gorenjske« do konca leta 1957.

Zrebanja, ki je bilo v ponedeljek ob 15. uri v prostorju ureditve učiteljev, se udeležili tudi nekateri reševalci nagradne križanke.

Dobitniki prvih štirih nagrad naj se zglasijo v uredninstvu.

Težavnejše, vendar tudi uspešno

(Nadaljevanje s prve strani) vanju podjetij, v zmanjševanju negativnih pojavov (kriminala) in podobnem. Neurejenih problemov pa je še kopica. Tako s predpisi še ni urejeno samoupravljanje v delavnicah kmetijskih zadrug. V prihodnjem obdobju bo treba prav tako poiskati primerno rešitev, ki naj v ustrezni obliki omogoči tudi delavnicam v privatnih obrtnih delavnicah udeležbo pri delitvi presežka dela.

Z.

naša kronika

POSVETOVANJA ZENA ZADRUŽNIC

Odbori žena zadružnic pri OZZ Kranj bodo organizirali štiri posvetovanja o povečanju proizvodnje v vrtinarstvu, perutninarstvu, prašičerjere in mlekarstvu. Kakor pretekla leta bodo žene zadružnice tudi letos sodelovali z Zavodom za napredek gospodinjstva. Jeseni in v zimskih mesecih bodo predelite tečaje za konserviranje svinskega mesa, za predelavo sadja v sadne sokove, za konserviranje sadja in zelenjave za vsakdanjo prehrano in o predelavi mleka v razne pičice. Tečaje bodo organizirali predvsem tam, kjer jih doslej še ni bilo. Jeseni bodo pravile dnevne vrtinarske tečaje za vse pridelovalke zelenjave na Gorenjskem.

I. V.

PRVO REDNO ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE JESENICE

V pondeljek popoldne je bilo 1. redno zasedanje novo izvoljenega delavskega sveta Železarne Jesenice. Na dnevnem redu je bil tudi predlog delitve fonda prostega razpolaganja iz leta 1956 na namenske fondsne v dolnictvih načel delitve ter njih uporabe. Ker je dobila finančiska komisija predlog prepozno v roke, je bila razprava preložena na prihodnje zasedanje, ker jo mora komisija predhodno proučiti. Dnevnih red je obsegal tudi poročilo organizacijske komisije o pregledu kadrovske zasedbe predstavnikov podjetja v raznih društvenih in komisijah. Delavski svet je razpravljal tudi o najetju potrebnega posojila za odkup barak Nikšić in Skoplj. Sklepnil je najeti iz stanovanjskega sklada ObLO Jesenice posojilo v višini 9 milijonov dinarjev.

Ali naj bo Gorenjska letovišče ali zdravilišče ali oboje?

GOSTINSTVO IN ZDRAVSTVO SI MORATA SKUPNO PRIZADEVATI ZA RAZVOJ TURIZMA

Gorenjska je prirodni park in če še ni, ima vse pogoje, da to postane. To področje se je začelo razvijati kot klimatsko-turistični predel že pred več kot sto leti.

Kot pomembno leto za razvoj zdravstvenega turizma na Gorenjskem, se omenja že leto 1855, ko je začelo na Bledu obravnavati zdravilišče Švicarja Arnolda Riklija, ki si je izbral prav Gorenjsko kot središče klimatskega zdravljenja in to na podlagi temeljnega ogleda alpskih dežel, ki bi prisile v poslov za te namene. To zdravilišče se je v desetletjih razvilo v pomemben obrat, ki je dosegel vrhunec razvoja na pragu dvajsetega stoletja. V tej dobi je bil Bled tudi najpomembnejši turistični predel na Gorenjskem. Po vzgledu Bleda so nastajala še letovišča v Begunjah, Bohinju, Kamni goric, Radovljici in po nekaj letih tudi v zgornjesavski dolini.

Po prvi svetovni vojni je Bled izgubil

značaj klimatskega zdravilišča in postal letovišče. V istem času pa je nastal sanatorij

za TBC na Golniku, ki se je razvil v največje klimatsko zdravilišče v naši državi.

Po osvoboditvi je socialno zavarovanje ure-

dilo nekaj klimatskih zdravilišč na Gorenjskem, in sicer v Martuljku, Bohinju, Dvorski

vasi in drugje. To kaže, da na Gorenjskem ni nikdar povsem zamrla misel, da se da ugodna alpska klima izkoristiti tudi v zdravstvene namene. Toda vse dosedaj znane praktične izkušnje so ostale brez točnejše zdravstvene podlage.

V tujini, zlasti v zadnjem času, izkorisčajo ugodno klimo v zdravstvene namene. Zlasti to velja za države v območju Alp. Zato bi bilo prav, začeti pripravljati tudi na Gorenjskem gradivo, ki bo dalno na vprašanja zdravstvene vloge turizma znanstveni odgovor.

Plačan dopust konec concev ni le stvar posameznika. Družba daje ogromne vsote, da omogoči delovnemu človeku oddih in okrepitev. Ljudje zahajajo že dolgo na Gorenjsko z namenom, da si zdravstveno opomorejo oziroma okrevojo.

Lotiti se bo treba zdravstvenega raziskovanja klime na Gorenjskem in zdravstveno nadzorovati tudi posamezne turiste in paciente, na podlagi česar bo še moč ugotoviti, katere bolezni se dajo na Gorenjsko uspešno zdraviti.

Svicarji so že pred desetletji ugotovili prednosti višinske klime za zdravljenje tuberkuloze. Zato se sedaj tudi z vso vnoemo potegujejo za medicinsko izgradnjo svojih alpskih letovišč.

Tudi pri nas bo treba v tej smeri napraviti odločen korak naprej, kajti predolgo ne bomo smeli zaostajati za razvojem drugih držav.

Zato bi bilo potrebno,

- da odredimo že sedanja klimatska področja in ugotovimo vse možne rezerve bodočih klimatskih krajev na podlagi izsledkov klimatologov

- da postopoma zgradimo mrežo meteoroških postaj, katerih naloga naj bi bila, razporediti naše turistične kraje v skladu z

lastnostmi klime v klimatska zdravilišča, ki so pripravna za oddih

- da pripravimo načrt izgradnje letovišč in okrevališč

- da organiziramo zdraviliško službo v vseh naših letoviščih in tako preprečimo infekcije

- da uredimo sprehajališča ter športne naprave za obiskovalce klimatskih mest

- da ugotovimo sedanje in raziskemo vse vrele na področju okraja in skušamo analizirati njihovo praktično vrednost za izkorisčanje v zdravstvene namene ter s tem v zvezi postopoma izgradimo termalna kopališča

- da proučimo možnosti za uporabo nekaterih že obstoječih planinskih domov v visokih legah, ki zlasti spomladi, jeseni in dostikrat tudi pozimi, brez koristi samevajo itd.

Zgornjesavska dolina se tako rekoč pred našimi očmi pretvarja v bolnišnico. Podobno je tudi z vso okolico Golnika, saj so nekateri objekti sanatorija že v Preddvoru in Tapolčah.

Tak razvoj je nenačrten in menda ni treba posebej poudarjati, da tako ravnanje ni umestno. Zato obstajajo mnenja, da se področja, ki pridejo v poštev za klimatska zdravilišča, najprej raziščejo. Določiti je treba, kje naj bodo bolnišnice, kje zdravilišča, kje hoteli itd. S tem v zvezi je treba tudi razmejiti gostinstvo in zdravstvo. Najkoristnejše in tudi najumestnejše je, da drug drugega dopolnjujeta. Zato je treba stremeti, da se uredi sodelovanje med gostinstvom in zdravstvom, kot to terjajo interesi skupnosti. Seveda le v primeru, da bo to v skladu s sodobnim pojmovanjem turizma. Le na ta način bomo tudi na Gorenjskem dosegli v turizmu nedvomno boljše rezultate.

A.

- da odredimo že sedanja klimatska področja in ugotovimo vse možne rezerve bodočih klimatskih krajev na podlagi izsledkov klimatologov

- da postopoma zgradimo mrežo meteoroških postaj, katerih naloga naj bi bila, razporediti naše turistične kraje v skladu z

VOLIVCI V PODREZJAH SO SKLENILI

Včlanili se bodo v vodovodno skupnost

Zbor volivcev je bil napovedan za ob pol osmih, a dvorana kulturnega doma je bila pol ure za tem še skoraj prazna.

Sele nekako ob pol devetih so tisti, ki so nameravali priti na zbor, že zbrani. Član Občinskega ljudskega odbora Kranj z običajnimi formalnostmi začne sestanek. Nato pride na tolmačenje družbenega plana in proračuna občine. Podrobneje govorijo le o tistih vprašanjih, ki zadevajo prebivalce Podbrezij.

Razprava se razplamti najprej okoli davkov. Kmetje se oglašajo, da je občinska doklada za njihovo območje previsoka, če da ne pridelajo toliko kot v Zabnici, Senčurju in drugih nižinskih vaseh. Zelijo, da pride v zapisnik njihov predlog za izenačenje s sedanjo vasjo Ljubno, ki spada v radovljško občino.

Pri proračunu se volivci spet ustavijo. Za kulturno-prosvetni dom, ki ga je načela goba, po njihovem mnenju 100.000 dinarjev ne bo zadoščalo. Precejšnjo vsto so že zeleni že zraven, a kaj ko je za vse domove v občini na razpolago komaj pol milijona dinarjev.

Potem so na vrsti pota in luči. Delavci pogrešajo predvsem luči, saj morajo vsak dan pozno ponoči in zgodaj zjutraj premeriti temno pot proti železniški postaji Otoče. Za razsvetljavo so naračunali kar precejšnjo vsto, nazadnje pa se le zedinijo, da bodo

razen prostovoljnega dela pri izkopih in postavljanju prispevali tudi drogove. Za pot je previdenih 120.000 dinarjev. Volivci predlagajo, da jih z Dupeljčani in Nakelčani skupno popravijo, posebna komisija pa bo določila, katere poti so tega najbolj potrebne.

Nadvrh živahnega je razprava o vodovodu. Vsi v dvorani se strinjajo, da vodo nujno rabijo, niso pa za to, da bi prispevali predvideni delež. Nekdo poudarja, da so že tako in tako dovolj prizadeti, ker nimajo vode, zdaj pa bodo morali zanjo še »žrtvovati«. Odbornik pojasnjuje: »Prispevek bo za vse prebivalce vodovodnega območja Kovor – Naklo enak. V kratkem bo ustanovljena vodovodna skupnost in če želite imeti vodo doma, ne zamudite priložnosti, ko se lahko priključite zraven.« Zastaven vaščan se oglaša, da se njemu takša žrtev pač ne izplača, da bo tako kmalu umrl. Drugi ga prestrežejo: »Umrl pa že še ne bo! Zaradi vodovoda ni še nikjer nobena krava moral iz hleva in nobena kmetija ni šla na boben. Brez vode si pa tudi ne moremo misliti napredka v našem gospodarstvu!«

Končno so se vsi zedinili, da je vendar najpametnejše, če se tudi oni odločijo za članstvo v vodovodni skupnosti in z njo podrobnejše uredijo višino prispevka.

Le še pol ure je manjkalo do polnoči, ko so volivci odhajali na svoje domove.

-ey

**GLAS
GORENJSKE**

V ZADRU GRADE NOVO LUKO

Ze ob koncu leta bodo lahko pristale prve trgovske ladje ob pomolu nove trgovske luke v Zadru. Ko bodo do junija prihodnjega leta dogradili lukobran, valobran in bo operativna obala dolga 120 metrov, bodo lahko v zadarski luki opravili letno 240.000 ton prometa. Zadarska trgovska luka je med drugim tudi najcenejši objekt te vrste v državi. Vse kaže, da se bo Zadar razvil v pomembno trgovsko središče, saj grade tudi železnično normalnega tira Zadar–Knin, dolgo 90 km.

OBLO KRAJN JE ZA NEGOSPODARSKE INVESTICIJE NAMENIL 173 MILLIJONOV DINARJEV

Po družbenem planu bo imel Občinski ljudski odbor Kranj v letošnjem letu na razpolago 173 milijonov dinarjev za negospodarske investicije. V primerjavi z letom 1956 je to precej več, pa tudi potrebe so čedljive večje. Letos več denarja zaradi pomanjkanja načrtov in gradbenega materiala ter majhne zmogljivosti gradbenih podjetij skoraj ne bi mogli koristno uporabiti. Podjetje »Vodovod« ima na razpolago približno 26 milijonov dinarjev za gradnjo vodovodov, podjetje »Elektro–Kranj« pa je ObLO odobril 20 milijonov posojila iz stanovanjskega sklada za izboljšanje električnega omrežja. Občinski ljudski odbor je namenil letos 39 milijonov dinarjev za dograditev Zdravstvenega doma v Kranju, 38 milijonov za dograditev osnovne šole v Stražišču, 12,5 milijonov za dograditev šole v Trsteniku, 6 milijonov za otroški vrtec na Planini, 10 milijonov za gradnjo Sindikalnega doma v Kranju in nekaj manj kot 4 milijone za zidavo dveh stanovanjskih blokov. Razen tega bo ObLO iz teh sredstev finansiral še 20 manjših objektov. -ey

NOV IZDELEK TOVARNE »ISKRA«

Tovarna »Iskra« v Kranju je dala na trg prvo poskusno serijo — 300 komadov zračnih stikali. Ta stikala potrebujejo za elektromotorje, ki do sedaj niso bili opremljeni z ustrezнимi stikali. Zračna stikala so popolnoma nov izdelek tovarne »Iskra« in so izdelana na elektromagnetski osnovi.

ANKETA O ČEVLJIH »PLANIKA«

Kranjska tovarna obutve »Planika« je letos na sejmu mode in usnjarstva v Ljubljani nudila potrešnikom možnost, da povede tudi svoje mnenje o njenih izdelkih. Med obiskovalce so na razstavili 9500 anketnih listov in prejeli nazaj 7000 odgovorov. 75% anketirancev je odgovorilo, da so že kupili čevlje »Planika«. Glede kvalitete so dobili 60% pojavljajočih odgovorov, v ostalih pa so navedene pomanjkljivosti. Nekateri kritizirajo slabe podplate, drugi zoper navajajo, da so čevlji pretrdi in premalo elastični, da podloga ni dovolj trpežna in podobno. Z izdelavo so v glavnem zadovoljni. Večina anketirancev želi, da bi se čevlji se počenili in da bi tovarna izdelovala več moderne obutve. Mnogi tudi menijo, da je izbira otroških čevljev še vedno pomanjkljiva in da je zlasti v Ljubljani pretrpi menjalo z obutvijo »Planika«. Tovarna bo skušala želje potrošnikov v bodoče upoštevati in odpraviti napake, na katere opozarajo.

CESTO OD ŽELEZNIŠKE POSTAJE ŠKOFOV LOKA PROTIPREDILNICI BODOASFALTIRALI

Na cesti II. reda od železniške postaje Škofja Loka proti Škofjeloški predilnici na krajišče ceste Jeperca–Škofja Loka že nekaj časa delavci marljivo pripravljajo za asfaltiranje tega odcepja, ki je dolg cca 700 m. Cesto bodo izravnali, ker je bila staro zelo valovita, poleg tega pa ima jako slab podlagi. Za asfaltiranje ceste je Občinski ljudski odbor Škofja Loka nakazal denarna sredstva iz svojega proračuna. Gradnja bo predvidoma stala 3 milijone. O asfaltiranju te ceste je bilo že vsa leta po osvoboditvi mnogo govora na zborih volivcev, ker so se nad njim zgražali tako domačini kakor tudi tujci. Za asfaltiranje pa se je ves čas potegovala tudi uprava Predilnice in Škalnica, ki ima prejšnji cestni promet, ker tovarna nima svojega železniškega tira. Z dograditvijo te ceste bodo potem v Škofji Liki zaenkrat najpotrenejše ceste zadovoljivo urejene, treba bo misliti na asfaltiranje in razširitev ceste Škofja Loka–Kranj, ki je že vsa leta po osvoboditvi predmet mnogih razprav zaradi skoraj nevzdržnega stanja.

Cr.

ZAČETEK, KI PRECEJ OBETA

V „Gorenjski predilnici“ v Škofji Liki povečujejo proizvodnost kljub skrajšanemu delovnemu času

tudi izvržek, ki je znašal še leta 1955 2,77%, se je v lanskem drugem polletju (ko so začeli s skrajšanim delovnim časom) znižal na 1,28%, v letošnjem letu — prvo tromesečje — pa znaša le 0,6%.

Drugi ukrep, ki je prav tako ugodno vplival na storilnost, je zmanjšanje sortimenta izdelave preje. Dogajalo se je, da je podjetje v toku leta izdelovalo tudi do 100 številk preje, sedaj pa jih veliko manj. Ugotovili so, da je za podjetje najrentabilnejše izdelovati le 5 do 6 številk. (Zgolj za primer in seveda upoštevajo specifične pogoje: v

zadruženih državah Amerike izdelujejo posamezne predilnice le eno številko preje celo več let zapovrstjo. Jasno je, da je moč ob tako poenostavljenem proizvodnem in tehnološkem procesu izpeljati organizacijo dela do podrobnosti in povečati storilnost do najvišje možne meje).

Premijski pravilnik so imeli že lani. Vendar je ta, ki je bil v veljavi v

drugi polovici leta, premalo upošteval vsa tista ključna delovna mesta, od katerih je tudi odvisna proizvodnja in ki bi torej prišla v poštev za premiranje.

Tako je bilo lani premiranih 34 vodilnih in 392 ostalih delavcev, ki so prejeli v 6 mesecih 440.000 oziroma okoli 1.100.000 izplačanih premij. Vodilni uslužbenec so prejeli premije v višini 394.000 dinarjev, en podrejeni uslužbenec pa 8000.

Tako razmerje med vstopnimi denarji za premiranje (odnos med vodilnimi delavci in oziroma uslužbenec ter ostalimi delavci in uslužbenec) pa marsikom ni bilo všeč. Zlasti večina delavcev ni bila ekonomsko zainteresirana za premirje, ker je bila ta največkrat le simbolična. (V nekaterih redkih primerih je znašala celo samo 100 dinarjev na mesec). Zato so že lani, zlasti pa letos razmisljali o tem in novi premijski pravilnik tudi temu primerno prilagodili.

Od celotnega števila 582 ima sedaj vsaj teoretično možnost — prejemati premije nad 470 zaposlenih. Glede samega števila premijskih upravičencev torej ne moremo reči, da bi prišlo do bistvenejših sprememb glede na lanskoto leto. Je pa toliko pomembnejši odnos vsote denarja, ki je na razpolago za premije, in sicer za vodilne delavce o

Gorenjski obveščevalec

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov, telefon 04.

MALI OGLASI

Pričetnikom malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. — Cena malih oglasov je: Preklic 20 din, izgubljeno 10 din, ostalo 12 din, od besede. Naročniki imajo 20 % popusta.

PRODAM NEMŠKE KNJIGE ZA UNIVERZE, GOSPODARSKE FAKULTETE, POLJUDNO

ZNANSTVENE RAZNIH PANOGEN IN DRUGE. Ogled: Crobat, Kranj, Reginčeva 1.

Prodam zazidljivo parcele v izmeri 685 kvadrat. metrov na ZL. Polju. Informacije dobiti vsak dan od 2. do 4. ure v Kranju, Jenkova 4.

Prodam pol hiše z vrtom. Na vogu v oglašnem oddelku.

Prodam 2 kravi: ena s telemom, druga teleti v začetku junija. — Hrastje 22, Šenčur.

Kmetijska zadruga Voklo, p. Šenčur prodaja v nedeljo 9. junija ob 9. uri v Voklem osnovna sredstva: 2 elektromotorja 5 do 8 KM, 1 sejalnico 14 vrst, Kranj.

Na podlagi 5. in 24. člena Uredbe o investicijskih posojilih (Uradni list FLRJ, št. 31/56) in družbenega plana ObLO Kranj za leto 1957, izdaja Upravni odbor Komunalne banke okraja Kranj — podružnice Kranj v soglasju s Svetom za plan in finance ObLO Kranj

ODLOK

o razpisu natečaja za dolgoročna posojila iz občinskega investicijskega sklada za leto 1957

I. Natečaj se razpisuje za naslednje panoge gospodarstva:
a) za obrt, promet in komunalna podjetja,
b) za trgovino,
c) za gostinstvo,
d) za kmetijstvo.

II. Natečaja se lahko udeležijo gospodarske organizacije navedenih gospodarskih panog in lastniki zasebnih obratov iz panoge obrti in gostinstva s področja ObLO Kranj.

III. Podjetja, ki se udeležijo natečaja, morajo vložiti v Komunalni banki Kranj prošnjo na predpisanim obrazcu banke. Hkrati s prošnjo morajo predložiti investicijski elaborat, s katerim poleg drugega dokazujojo:

1. da bo s posojilom in s sredstvi, ki jih bo prosilec prispeval k investicijskim stroškom, zagotovljena dovršitev investicije, za katere išče posojilo;

2. da se bo iz dohodkov, ki se pričakujejo iz investicij oziroma iz dohodkov podjetja, lahko vrnilo posojilo in plačale bresti.

Istočasno je predložiti:

a) dokaz o zagotovljenih sredstvih za prispevek k investicijskim stroškom ter dokaz, da je podjetje kreditno sposobno;

b) sklep delavskega sveta o višini zadolžitve, ponujeni obrestni meri, odpalčilnem roku ter o določitvi podpisnikov, ki razpolagajo s posojilom.

Lastniki zasebnih obratov predložijo hkrati s prošnjo:

a) za gradbena dela potrjen načrt, predračun del in gradbeno dovoljenje;

— za nabavo opreme seznam opreme z navedbo cen in dobaviteljev;

b) zemljiško knjižni izpisek ali izjavo najmanj dveh kreditnosposobnih porokov;

c) potrdilo o plačanju davk.

IV. Splašni pogoji:

a) skrajni rok za vlaganje vseh zahtevkov je 25. junij 1957;

b) najnižja obrestna mera za vse zahteve je 2 % in odpalčilna doba 10 let, v kolikor ni s posebnimi pogoji drugače določeno;

c) skrajni rok črpanja posojila je eno leto od sklenitve pogodbe.

V. Posebni pogoji:

a) investitorjem, ki so navedeni pod I. a), se bodo odobravali posojila predvsem za namene, ki služijo razvoju uslužnostne obrti družbenega in zasebnega sektorja, za proizvodno obrt pa le, če posamezni koristniki opravijo najteje kredita z višjo rentabilnostjo oziroma končnostenjo.

Ako je investicija za te namene v družbenem sektorju vezana na gradnjo, se mora odpalčilni rok podaljšati največ na 15 let.

Lastnikom zasebnih obratov obrti se more odobriti posojilo z najnižjo obrestno mero 5 % in najdaljšim odpalčilnim rokom 10 let;

b) investitorjem, ki so navedeni pod I. b), se bodo odobravala posojila za investicije, ki imajo namen modernizirati in razširiti zmogljivost maloprodajnih in grosističnih, zlasti živilskih obratov, v izjemnih primerih pa tudi za nabavo oziroma dopolnitve transportnih sredstev. Za investicije, ki so vezane na gradnjo in adaptacijo, je najnižja obrestna mera 1 % in najdaljši rok vrakanja posojila 15 let;

c) investitorjem, ki so navedeni pod I. c), se bodo odobravala posojila za investicije, ki so namenjene za izpolnitve ter kulturno in higienično ureditev obstoječih gospodinjskih obratov.

Iz zasebnega sektorja imajo prednost prosilci, ki imajo svoje obrate izven mesta Kranja.

Posojila za lastnike zasebnih gostinskih obratov se morejo odobriti po najnižji obrestni meri 5 % in najdaljšo odpalčilno dobo 5 let;

d) investitorjem, ki so navedeni pod I. d), se bodo odobravala posojila predvsem tistim kmetijskim posestvom, ki bodo lahko dokazala največjo rentabilnost vloženih sredstev in ki se s pogodbom z ObLO Kranj obvezajo, da bodo neposredno po svojih prodajalnah na tržnici ali pa preko trgovske mreže zaslagal mestni trg s kmetijskimi pridelki. Za katera kmetijska posestva velja obveznost sklenitve pogodbe, določi občinski Svet za kmetijstvo in gozdarstvo.

Prednost pri dodeljevanju kreditov imajo tiste kmetijske organizacije, ki nimajo dovolj lastnih sredstev za udeležbo na natečaju za investicije v kmetijstvu iz republike investicijskega sklada.

Najnižja obrestna mera za kmetijske organizacije je 1 odstotek.

VI. Ta odlok prične veljati od dneva objave v »Glasu Gorenjske«.

Komunalna banka okraja Kranj
Podružnica Kranj

Predsednik UO:
(Kolenc Jaka)

KAMNOSEŠTVO KRAJN

sprejme kamnoseke, cemen- tarje in vajence

Sprejmem vajence. — Mravlje Franc, Čevljari, Kalvarija 2 (Gašt), Kranj.

Mizarskega pomočnika sprejme Pungeršek Jakob, Stražišče 77, Kranj.

Pašni odbor sprejme pastirja za Radovljiko planino. Interenti naj se javijo v Kmetijski zadrugi Radovljica.

SPREJMEMO PLANSARJA

ZA PLANINO DOLGA NJIVA.

Plača po dogovoru. Kmetijska zadruga Kovor.

Tilki Košir je dne 22. V. 1957 diplomiral za doktorja medicine. — Cestitajo njeni prijatelji.

Vpisovanje gojencev na držišči Šolski šoli v Kranju za šolsko

Sprejmem za takoj ali pozneje VEČ TRGOVSKIH POMOČNIKOV — POMOCNIC

katere koli stroke

1 DELAVCA in VEČ VAJENCEV

Pismene ali ustne ponudbe poslati na „ZELEZNINO“, Kranj, Koroška 7.

Casopisno-založniško podjetje „Gorenjski tisk“, Kranj

SPREJME V UK 5 UCENCEV in sicer:

2 ročna stavea,

2 tiskarja,

1 kemigrafa.

Pogoj: Uspešno dovršen 4. razred gimnazije, oz. osemletka.

Med učenjem bodo učenci obiskovali Industrijsko grafično šolo v Ljubljani.

Prijave sprejema tajništvo podjetja.

»AVTOPROMET« - KRAJN

SPREMENBE V VOZNEM REDU OD 10. JUNIJA 1957

KRAJN - LJUBLJANA - KRAJN

OB DELAVNIKH

6.30	8.55	10.00	13.05	18.20	↓	KRAJN	↑	8.45	11.05	11.55	14.20	20.15
6.45	9.10	10.15	13.20	18.35	↓	MEDVODE	↑	8.30	10.50	11.40	14.05	20.00
7.05	9.30	10.35	13.40	18.55	↓	LJUBLJANA	↑	8.10	10.30	11.20	13.45	19.40

OB NEDELJAH

6.30	11.10	18.20	↓	KRAJN	↑	11.05	12.55	20.15
6.45	11.25	18.35	↓	MEDVODE	↑	10.50	12.40	20.00
7.05	11.45	18.55	↓	LJUBLJANA	↑	10.30	12.20	19.40

Avtobusi imajo v Ljubljani zvezo na odhajajoče in prihajajoče vlake v smeri: Maribor, Zagreb, Trst in Karlovac

DIREKTNA POVEZAVA PROGE GOLNIK Z LJUBLJANO :

Odhod z Golnika v Ljubljano ob delavnikih: 6.00, 17.50. — Ob nedeljah in praznikih: 6.00, 10.40, 17.50

Odhod iz Ljubljane na Golnik ob delavnikih: 13.45, 19.40. — Ob nedeljah in praznikih: 10.30, 12.20, 19.40

Odhod z Golnika v Kranj ob delavnikih: 5.00, 6.00, 7.30, 12.35, 14.50, 17.50

— ob nedeljah in praznikih: 6.00, 10.40, 14.50, 17.50

Odhod iz Preddvora v Kranj ob delavnikih: 5.10, 6.05, 6.35, 7.25, 13.00, 14.50, 21.00

— ob nedeljah in praznikih: 6.00, 10.30, 17.45

POTNIKI IZ KRAJNA, PREDDVORA IN GOLNIKA lahko izkoristijo ob nedeljah in praznikih nedeljske povratne karte • Vse informacije o odhodih in prihodih vseh avtobusov dobite v naši informacijski pisarni v Kranju, Koroška cesta • Telefon 590

— Mladinski dom v Bohinju, p. Stara Fužina.

Ugodno **prodam motor** »Puchs« 200 ccm v dobrem oziroma brezhibnem stanju. Poizve se Marjan Matevž, Naklo 114.

Prodam novo moško športno kolo »Roga«. — Stara cesta št. 6, Kranj.

Prodam dobro ohranjeno 14 vrstno sejalnico — meniharjev sistem, nov plug in obračalnik. — Bohinc Jože, Zg. Brnik 60, Cerknje.

Motorno kolo znamke »Puchs« ugodno prodam. Ogled dnevnno od 14. ure dalje pri Basaju, Titov trg 17, Kranj.

Kupim dobro ohranjeno ženski šivalni stroj. Ponudbe oddati v oglasni oddelku.

Oddam trgovski lokal 32 kvadratnih metrov na precej prometni točki v Kranju. Naslov v oglašnem oddelku.

Dam nagrado 10.000 din tistemu, ki za samca preskrbi prazno ali opremljeno sobo. Naslov v oglašnem oddelku.

Lepo enosobno stanovanje v Mariboru zamenjam za enako ali večje v Kranju. Ponudbe poslati v oglašni oddelku.

Lepo enosobno

Prešernovo gledališče OB KONCU SEZONE

Za to, da posamezna — predvsem vključna — poklicna gledališča gledajo predvsem na kvantiteto gledaliških predstav, čeprav na račun njihove kvalitete, je več vzrokov. Bolje rečeno, je bilo več vzrokov.

Predvsem so narekovali tako delo potrebe, da se gledališče, kot nova kulturna institucija, afirmira. Preveč razniki med premierami ne vplivajo ugodno na obisk, ker človeka odtegnejo od gledališča kopica drugih dogodkov, ki se zvrščajo med dvema gledališčima predstavama. Stevilo obiskovalcev pada in gledališče zgublja svoj raison, posebno v očeh tistih, ki so navajeni na vse pojave v življenju gledati samo skozi očala številki.

Lahko pa trdimo, da so se danes vsa do vojni ustanovljena gledališča že močno uveljavila. Težko si n. pr. predstavljamo Kranj in Gorenjsko brez poklicnega Prešernovega gledališča. Zato bi bilo zelo umestno, če bi umetniško vodstvo tega gledališča začelo intenzivne razmišljati o tem, da bi se dvignila kvaliteta gledaliških predstev, četudi na račun manjšega števila premier.

Vrzel med posameznimi predstavami bi na ta način postale občutnejše. Lahko pa bi jih koristno izpolnili z dobro organiziranimi medsebojnimi gostovanji poklicnih gledališč in morada celo z gostovanji najboljših pol-poklicnih in amaterskih gledaliških skupin.

V Kranju se že dlje časa razpravlja, da bi bilo silno dobro, če bi se lahko pripravila redna gostovanja ljubljanske opere. Baje s strani vodstva ljubljanske opere ni nobenih zadržkov za tak aranžma. Edina resna ovira je prostor. V Prešernovem gledališču namreč niti dvorana ni dovolj akustična niti oder dovolj velik. Vendar bi za silo šlo, s tem da bi se pač gostovalo s tistimi dell, ki so tehnično izvedljiva tudi na manjših odrih. Tudi sredstva za gostovanja bi se dobila.

Do realizacije takih in podobnih gostovanj pa kljub temu ni prišlo.

Tako mora še vedno domala vso kulturno funkcijo na gledališkem področju opravljati številčno silno Šibak ansambel Prešernovega gledališča. Prevelik napor pa slabo vpliva na rast gledaliških igralcev. Zato bi bilo treba tudi s tega stališča število premier na leto omejiti.

V sezoni, ki se pravkar zaključuje, je uprizorilo Prešernovo gledališče z 12 stalnimi igralci 11 premier. Zanimala pa je tudi ugotovitev o razporeditvi premier po posameznih mesecih. Ko je bila gledališka sezona na višku, so naštudirali na mesec samo po eno premiero, medtem ko sta se v maju v razmaku enega samega tedna zvrstili pred napol prazno dvorano kar dve premieri in še gostovanje jeseni-

škega Mestnega gledališča — slednje pred polno dvorano.

Ob zaključku sezone interes občinstva za gledališče logično pada. Zato je nem, zakaj nenadoma taka ihta. Mar samo zato, da bo statistika zabeležila 11 premier?

Naslednje vprašanje je vprašanje repertoarne politike. Kljub temu, da pri Prešernovem gledališču že več let dokaj uspešno dela gledališki svet in je ta v začetku letosne sezone sprejet je okvirni repertoarni načrt, se je mimo tega načrta vrnilo na repertoar — ne vem po čigavi krvidi — precej del, ki niso bila zajeta v okvirnem programu. Ta dela so prišla na spored torej povsem slučajno. Taka ad hoc repertoarna politika lahko samo škodi. Hkrati pa kaže na neuravnovesenost umetniškega vodstva.

Kar poglejmo zadnji dve premieri. »Slepí potnik« je adekvaten odraz slepe ulice, v katero je zašlo Prešernovo gledališče. »Zakonska postelja« pa kljub nedovomnim umetniškim kvalitetam in

sorazmerno dobrim interpretacijam, nihalo, ki bi ga kazalo uprizoriti za zaključek sezone. Tu ni opravčilo niti ugovor, da je delo zelo pripravno za gostovanje po okraju sprito majhne zasedbe. Ni prostora za študijo o psihologiji podeželskih obiskovalcev gledališča, vendar brez tega lahko mire duše zapisišemo, da delo, v katerem nastopata le dve osebi, ni nič kaj privlačno za človeka, ki ga — kakršen je — še vedno privlači predvsem zunanjega razgibanosti uprizoritve, torej veliki spektakli.

Obe deli sta se znašli na repertoarju mimo okvirnega repertoarnega programa in povrhu še ob repu sezone.

Da bo delo Prešernovega gledališča v prihodnji sezoni smotrnejše, bo treba že sedaj razmišljati o boljšem in s premislekom izbranem repertoarju. Gledališki svet potem ne bi smel dopustiti, da bi ta program lahko vsakdo po svoje spreminja.

ABC

filmi, ki jih gledamo

»BORBA V VSEMIRJU«

Odkar so domnevni prebivalci z drugih planetov s svojimi medplanetarnimi vozili — leteličimi krožniki — razburkali domala vse predele sveta, so tudi ameriški filmski producenti začeli razmišljati, če ne bi kazalo senzacionalni pojav spremeni v fantazijsko tvorbo in leto posneti na filmski trak. — Režiser Joseph Newman je posnel grozljivo fantastično zgodbo, v kateri posveča glavno pozornost sijajnim tehničnim trikom, vse ostale vrednote pa pušča na strani. Razumljivo je, da ob takšnih pogojih nastajajočim filmom ne moremo pripisovati kakšnih posebnih vrednot.

»OČKA, MAMICA, SLUŽKINJA IN JAZ«

je duhovita francoska filmska komedija v črnobieli tehniki, ki pripoveduje na igriv in domiseln način zgodbo o preprostih, skromnih ljudeh, ki so kljub vsakdanjim tegobam veseli in optimistični. — Zasluga za uspeh tega filma gre v prvi vrsti odličnemu scenariju, ki je nudil režiserju s svojimi brezhibnimi dramaturškimi prvinami idealno gledališče. Režiser Jean-Paul Le Chanois je svoje delo uspešno

opravil, k čemur je mnogo pri-pomogla tudi odlična igra glavnih igrateljev, ki so tako neposredni, da gledalec z njimi sočuvlja veselje in težave in jih končno vzljubi, saj so to tisti mali ljudje, ki žive na mnogih končih sveta — ne samo v tem okolišu velikega Pariza.

»PLAVOLASA ZAPELJIVKA«

je angleški barvni film, posnet v vistavision sistemu, ki nam ima bore malo povedati. Glavna misel tega filma utegne biti: Ženske preizkušamo z denarjem, moške pa z ženskami! Morda bi dobila ta resnica Jasnejo podočno v bolj domiseln in privlačnejši zgodbi, tako pa izvem film v prazno. Tudi nekateri revijski prizori in mestoma duhoviti dialog ne moreta ozdraviti »slabokrvnost« filma. Tudi igralska nadarjenost in telesni čari glavne igralke Diane Dors, s katero hoče producent J. Arthur Rank konkurirati ameriški atomske lepotice Merilyne Monroe, so precej slabokrvni. Vsekakor pa velja pravilo, da tudi dober režiser iz slabega scenarija ne more kaj prida ustvariti. Ne moremo pa zanikati, da režiser Ken Annakin ni opravil spremno svojega dela. aa

Kaj je z gorenjsko KULTURNO REVIVO

Ze več mesecov objavlja »Glas Gorenjske« na tej strani naznani, da bo v kratkem začela izhajati kulturna revija GORENJSKA.

Revije pa še danes ni. Kaj je z njo?

Izid prve številke se je zakasnil v glavnem iz dveh razlogov: prvi je ta, da ni bilo tako lahko zbrati sodelavcev, kot je spominjal, drugi pa je preobremenjenost tiskarne »Gorenjskega tiska«, kajti celoten rokopis prve dvojne številke že več tednov leži v tiskarni in čaka na tisk.

Mogoče pa kazalo povedati kaj več o vsebini številke 1—2, ki bo, kot objavljuje v tiskarni, izšla v začetku prihodnjega(!) meseca.

Ker je revija namenjena Gorenjski, bi bilo torej prvo naločilo, ki je vodilo uredniški odbor pri izbiro gradiva, naj pišejo vanjo gorenjski umetniški in kulturni delavci. Tu se je takoj ob začetku pokazala prva ovira: gorenjskih, tipično gorenjskih pripovednikov in pesnikov, ki bi naj najprej polnil strani revije, skorajda ni. Razen dveh, treh, ki pa sodelujejo tudi v drugih slovenskih literarnih revijah. Zato je uredništvo revije za prvo številko poleg pesmi Mihe Klinarja in Bojana Piske izbralo še odломek iz romana Miška Kranjca o XIV. diviziji, ki ga pisatelj prav v tem mesecu piše na Jamniku blizu Kranja.

Glede kritičkega in esejističnega dela ni bilo zadreg — naspotno, tu je dobil uredniški odbor celo preveč gradiva. V prvi številki bodo med daljšimi staveki objavljeni: Emilian Cevc — Umetnostna podoba gorenjske preteklosti, Cene Avgu-

štin — Oris urbanistične zgodovine Radovljice, Herbert Grün — Iz dnevnika filmskega recenzenta v provinci, Miloš Mikeln — Prešernovo gledališče v stanovanjici, Jože Fister — Več življenja v naši šoli, pa še nekateri krajski staveki.

Posebno skrb je uredniški odbor posvetil kulturnim vestem z vsega sveta, s katerimi bo revija mnogo pridobila na živahnosti in pestrosti.

Vsaka številka GORENJSKE bo bogato opremljena s slikovnim gradivom. Za številko 1—2 je uredniški odbor zbral reprodukcije na novo odkritih fresk iz Mač, Predvorja in Tupalič. Pripravljeno je tudi že gradivo za 3. številko, ki bo — če spet ne pride do nepredvidenih težav v tiskarni — izšla nekaj dni za številko 1—2. Izmed pomembnejših prispevkov v 3. številki naj omenimo zlasti kulturno — politično študijo Slavka Beznika o kulturnih in prosvetnih vprašanjih Gorenjske, nadaljevanje Avgustinove študije o Radovljici in daljšo prozo Matjaža Kmecla »Jezus Kristus in njegovih dvanajst apostolov« med slikovnim gradivom. 3. številke bo objavljenih kakih 20 reprodukcij z razstav domačih likovnih umetnikov, ki so v zadnjih mesecih razstavljali v prostorih Mestnega muzeja v Kranju.

Kot kaže, se niso izpolnila nekatera preveč pesimistična predčakovanja, ki so reviji GORENJSKA napovedovala življeno in skorajno smrt. Zagotovljeno je kvalitetno gradivo za nekaj številko vnaprej. Okrajni ljudski odbor pa je revijo izdatno podprt in ji s tem za letošnje leto omogočil nemoteno izhajanje.

GORENJSKA REVIJA ZA KULTURO

IZHAJA
SESTKRAT
NA LETO
CENA STEVILKE
50 DINARJEV
LETNA NAROC.
300 DINARJEV
NAROCNIKE
SPREJEMA UPR.
»GLASU«
GORENJSKE«
PRVA — DVOJNA
STEVILKA
IZIDE V
KRATKEM
NA SKORAJ
100 STRANEH

Minuli teden so učenci Vajenske šole za razne stroke v Kranju priredili v Sindikalnem domu večer s pestrim kulturnim sporedom. Obiskovalci so nastopajoče za njihovo požrtvovano delo nagradili s primerin aplavzom, kar je hkrati izvedeno kakor priznanje vodstvu šole in predavateljskemu zboru, ki nudita naši vajenski mladini vso pomoč pri kulturno — prosvetnem izobraževanju. — Na sliki: Na tem večeru je nastopil tudi ženski pevski zbor, ki je od lani lepo napredoval.

MEDNARODNA RAZSTAVA EX LIBRISA IN PRIGODNE GRAFIKE V KRAJNU

V zgornjih prostorih Prešernove hiše v Kranju je že poldruži teden odprtia zanimiva razstava ex librisa iz velike zbirke, ene največjih v državi, ki jo hrani Dagmar Novakč iz Kranja. Zastopani je 14 držav in skupaj 181 umetnikov, med njimi mnogi po vsej Evropi znani imeni.

EX LIBRIS (iz latinskega »iz knjig« ali »iz knjižnice«) je tiskan list manjšega formata, ki je običajno nalepljen na notranji strani knjižnih platnic in označuje lastnika knjige. Na listu je natisnjeno njegovo ime, monogram ali grb v povezavi s simbolično oz. alegorično podobo, ki največkrat ponazarja lastnikov poklic ali karakterizira njegov pogled na svet in življenje.

Ex libris srečamo konec 15. stol. najprej v Nemčiji. Prvotno lesorezno tehniko prav kmalu nadomesti bakrorez in v tej obliki doseže ex libris obenem z ostalimi grafičnimi umetnostmi zavirljiv vzpon posebno v času velikega nemškega grafika in slikarja Albrechta Dürerja. V času baroka se ex libris razširi po vseh evropskih deželah. Po kratkem presledku v 19. stol. zaživi znova na prelomnici stoletja okrog 1. 1900 posebno v Angliji in Nemčiji. Znamenito zbirko ex librisa hrani Britanski muzej v Londonu, dalje Germanski muzej v Nuernbergu, Berlinska umetnostna biblioteka itd.

Zbiralci ex librisov so v svetu povezani v številnih društvenih, izdajajo časopise, knjige, kataloge itd. Ceprav sodi zbiranje ex librisov med najlepše vrstni zbiranjia, so vendar pri nas redki, ki se zanj zanjamijo. Zeleti bi bilo, da bi razstava pridobil mnogo prijateljev tej bogati umetnosti in vzbudila tudi pri naših slikarjih interes za to vrsto grafičnega ustvarjanja, ki je v drugih državah bolj uporabljan in zaradi svoje razširjenosti in neposredne uporabnosti tudi v nemajnji meri vpliva na umetnikov ekonomski položaj.

SVOBODA IZ ZAGORJA NA JAVORNIKU

Nedavnu obisku javorniške Svobode v Trbovljah je sledil v nedeljo obisk Svobodnega centera iz Zagorja na Javorniku. Gostovala je dramska družina, ki je uspešno uprizorila Molčanovo komedijo »Prévaranti soprog«. Domaćini, ki so napolnilni dvorano do zadnjega kotička, so zagorske svobodaše, ki predstavljajo solidno igralsko družino, primerno nagnjena na tolikšnem priznanjem, so povabilni javorniške svobodaše na kulturni tened, ki bo v Zagorju meseca julija.

ZA IDEJNO IN KVALITETNO IZBOLJSA- NJE DELA KULTURNO-PROSVETNIH DRUSTEV

Svet Svobod in prosvetnih društev občine Jesenice se je odločil za organizacijo sestrov. V okviru Svetu bodo delovali izobraževalni, dramski in glasbeni sestovi. Izobraževalni sestovi bo skrbel za uspešno delovanje Ljudskih univerz in raznih tečajev, dramski za pravilno usmerjanje repertoarne politike dramskih družin, hkrati pa bo z nasveti in s strokovnjaki pomagal dramskim družinam pri njihovem delu, glasbeni sestovi pa bo nudil godbam in pevskim zborom strokovno pomoč. Posebno pozornost bo posvetil izobra-

ževanju povodov in dirigentov, saj postaja pomanjkanje le-teh vedno občutnejše.

P. U.

IZ GLASBENE KRONIKE
● V pondeljek je bil v zgornji dvorani Sindikalnega doma v Kranju tretji javni nastop gojenjev glasbene šole. Nastopilo je 20 gojenjev iz razredov za klavir, violin, violončelo in solo-petje. — Kot na vseh doseđanjih nastopih, tako so bili nastopajoči gojeni tudi tokrat deležni lepega priznanja. Seveda ne gre pri tem pozabljati naporov glasbenih pedagogov, ki z ljubezijo in predanosti utira svojim gojenjem pot na področje glasbene kulture.

● Zadnji interni produkciji Glasbene šole na Jesenicah bodo v prihodnjih dneh sledili še javni glasbeni nastopi. Prvi glasbeni nastop bo 7., drugi pa 13. junija v Mestnem gledališču. Podoba je, da bosta tudi ta dva nastopa dobro obiskana, saj je zanimanje Jesenicanov za glasbeno kulturo iz leta v leto večje.

HRUSICA BREZ PROSTOROV ZA KUL- TURNO PROSVETNO DELO

Hrušica, naselje v bližini Jesenice, kjer je od nekdaj močno razvito kulturno-prosvetno življenje, je brez prostorov, v katerih bi se to življenje lahko razvijalo. Delavsko

prosvetno društvo »Svoboda« na Hrušici je eno najdelavnjših v jeseniški občini. Kljub temu, da je močno utesnjena in da nima prostorov niti za prireditve, se posamezni odseki pridno udejstvujejo. Godba na p

„Barvno podnebje“ v stanovanjih

Barve vplivajo v prostoru hladno ali toplo, stene nam na videzno približajo ali oddaljujo. Znanstveno je dognano, da lahko vplivajo na nas pomirjevalno, vzpodbudno, dražeče ali razburljivo. Živahnost, aktivnost in ubranost nudijo človeku rumeno, rdeča in oranžna barva, medtem ko modra in vijoličasta posredujeta nemir in mehkobo. Nenasičena rdeča in črna barva sta grozljivi in včasih lahko neprijetni, bela in modra sta vedri, jasni in zato prijetni. Ta ubranost pa se močno izgubi, če se bela spremeni v rumeno. Tonski občutek rumene je že nekoliko vznemirljiv.

»Barvna klima« si utira pot tudi v stanovanja. Predvsem dnevno sobo moramo zelo pazljivo preplešati, kajti to je prostor, v katerem se največ

zadržujemo. Zadnje čase uvajajo pri nas dobrovornost. Nasprotno stene obarvajo drugače kakor ostali dve steni. Sobe, ki leže na južni strani, že marsikje pleskajo v mrzlih barvah, sobe na severu pa v toplih barvah. Strokovnjak v prostoru sam doči, ali naj zavlada tam topel ali mrzel ton. Med tople barve prištevamo rumeno, oranžno, ci-

ober, karmen barvo in barvo žgane gline, med mrzle barve pa spadajo rumeno-zeleno, modro-zeleno, ultramarin, prusko-modra, umbra in črna.

V Ameriki so za stanovanja že poizkušali izdelati ustajljive barve. Tako sta strokovnjaka Pratt in Lambreg sestavila sledete smotrne kombinacije, ki jih prikazuje naslednja tabela:

DNEVNA SOBA, OPREMLJENA VEŽA, JEDILNICA

Strop: rožnato bel	bel	rožnato bel
Stene: turkiznomodre	slonokoščene	cesarskomodre

KUHINJA

Strop: citronasto-rumen	bel	bel
Stene: citronasto-rumene	platinsko-sive	sivomodre

SPALNICA

Strop: bel	bel	vinsko-rdeč	bel
Stene: marečično-rumene	rožnate	bele	platinsko sive

RECEPTI

JEDILNIK

Spinačna juha
Milanski makaroni, solata
Češnjev kolač

Juh: 1/2 kostne juhe, 10 dkg maščobe, 8 dkg moke, sol, muškatov orešek, 1/2 kg špinaca, 1-2 jajci, malo sметane, 2 žemljini.

Na maslu ali masti prepravi moko, zalij z juho ali vodo, dodaj kuhanio in pastrano špinaco, začini s soljo in muškatovim oreškom. Preden postaviš juho na mizo, prideni še malo smetane, stepeno jajce in na masti opräzene kruhove kocke.

Milanski makaroni: 50 dkg testenin, 20 dkg sunke, 10 dkg masčobe, 5 dkg moke, čebula, malo slanine, sol, paper, česen, jušna zelenjava.

Zrezano zelenjava in čebulo duši z maščobo, in sesekljano čebulo do mehkega, potresi z moko, nekoliko oprazi, nato zalij z juho ali vodo in dobro prekuhanj. Posebej oprazi na masti zrezano šunko, dodaj testenine (kuhanje), omako in nastgran sir. Jed postavi s solato na mizo.

Češnjev kolač: 10 dkg surovega masla ali marga-rine, 30 dkg moke, 20 dkg sladkorja, 3 rumenjake, 1/8 litra mleka, limonina lupinica, 1 pec, prašek, 1/2 kg česen.

Maso, rumenjake in sladkor penasto umešamo, dodamo tekočino, moko, pecilni prašek, sneg 3 beljakov, narahlo zmešamo, vlijemo v namazan pekač, po vrhu potresemo s česnjami in pečemo 20 minut v srednje vroči pečici.

PRAKTIČNI NASVETI

UPORABITE TUDI LIMONINO LUPINO

Preden limono prerezete, jo tenko olupite (tako, da se ne bo držalo na lupini nič belega). Lupine zelo drobno sesekljajte in zmešajte z enako količino sladkorja. (Na eno žlico sesekljanih limoninih lupinic 1 žlico sladkorja). To zmes shranite v majhen, steklen kozarec, ki se dobro zapira in posušite s sladkorjem. Naslednje limone spet prav tako pravimo v jih dodamo k prejšnjim. Sčasoma imamo poln kozarec te aromatične kuhinjske začimbe, ki se ne pokvariti in nam dobro nadomešča tudi citronat. Prav tako ravnamo z lupino pomaranč.

ZMLETO MESO

Meso zrežemo na mesoreznici tik pred uporabo, ker se zmleto meso zelo hitro kvari. Hranimo ga na zelo hladnem prostoru, zavarovanem pred mukami.

TOLČENJE ZREZKOV

Zrezki se pri tolčenju ne bodo oprijemali kladiva, ako bomo le-tega kdaj pa kdaj pomočili v mrzlo vodo. Mokra naj bo tudi deska, da bo vsrkala manj mesnega soka.

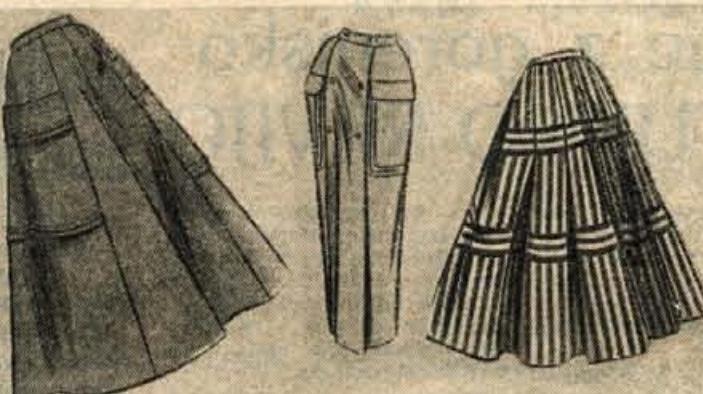
Čemu tako brezobzirno

dinarjev, toda denaria ni mogla dobiti. Tedaj je prišla na družne misli. Zvečer je izmaknila noč kolegici.

Milena je drugo jutro prijavila tatvino. Upravnica je zmagala z glavo, saj je bila prepričana, da krivca ne bo mogoče dobiti; noži so bili pravzaprav vsi enaki. Milena pa je vztrajala, da svojega pozna, saj ga je edina v letniku čistila s smirkovim papirjem. Pri kosilu sta se z upravnico ustavili ob Verinom sedežu. Milena je spoznala svoj nož. Vera je zardela, poravnala tatvino, upravnica pa ji je povedala, da ji je po pravilih šole prepovedana matura.

Dva dni kasneje se je zaradi tega dogodka sestal šolski odбор. Trije člani so Vero zagovarjali, štirje pa so bili za to, da se dekle izključi. Zmagala je večina. Vera je prijokala domov in oče je nato poskusil doseči.

da bi ji kazen vendarle spregledali. Oblijubil je, da bo povrnil škodo, toda pravil ni morebil spremeniti. Bil je obupan,

LAHKA IN PRAKTIČNA KRILA ZA POLETJE

Mlada rast

1+3=4 dobro/zadostno (1)
odlično (5)

BACKE
IN
ČRNUH

odprtia in Crnuh je smuknil skozi nje na prosto brez vrvice na svoji ovratnice. Ubral jo je po ozki potki, ki je držala do zeleni ograje na koncu vrta. Tekel je vzdolž nje, toda bila je silno dolga. Hotel jo je preskočiti, a je bila previsoka. Zato je rajši smuknil skozi luknjo, ki je bila pri tleh v ograji, na drugo stran. Znašel se je pred dvema račkama, ki sta korakali proti njemu in nerodno privzdigovali noge: Ga, ga, ga.

Crnuh je zabevkal: Hov-hov-hov! Rački sta se nemudoma obrnili in stekli, kar so Jima dale nerodne noge: Gagaga! Gagaga! sta se razburjali.

Crnuh Jima je sledil. Ustavili sta se pri vodnjaku pod česnjo. Pomočili sta svoja rumena kljuna v vodo in napravili dolg požirek. Crnuh je čakal. In še enega. Crnuh je zalajal: Hov-hov-hov! Rački sta se obrnili in stekli. Crnuh

Proslavili smo TITOVO rojstni dan

Ze daje časa smo se pripravljali na Titovo rojstni dan. Na praznik smo imeli telovadni nastop na šolskem vrtu.

Ob štirih popoldne je zaigrala godba in prikazali smo na vrt. Najprvo nas je pozdravil predsednik šolskega odbora tovariš Kompare Stane. Nato je pevski zbor zapel tri pesmi. Pionirji pa so nesli pred Titovo sliko šopke cvetja.

Nastopil je najbolj svečan trenutek naše proslave, ko so bili učenci prvih razredov sprejeti v pionirske organizacije. Potem so se poigrali prvi in drugi razredi. Večji učenci smo pokazali proste vaje. Ob zaključku smo se vsi zbrali na travniku in zaplesali Titovo kolo. Nazadnje nam je godba zaigrala Hej Slovani, mi pa smo vse peli.

Med proslavo smo poslali brzovajko maršalu Titu.

Po nastopu smo se zbrali v šoli, kjer smo bili vsi pionirji pogostočeni. Dan mladosti nam bo ostal v lepem spominu.

Tatjana Velušek,
učenka 4.c razreda
Osnovna šola, Kranj.

„PLAMENI“

Na partizanskem pohodu meseca maja lanskega leta je bilo. Namjenjeni smo bili v bolnišnico Franjo. V nekem seniku smo prespalni noč in tam se je tabornik Milan prekopčil iz gorkega sera 3 m globoko med raznovrstno orodje. Hudo ga jebolelo in še danes se nerad spominja buški in bolečin, ki jih je s tega poleta odnesel.

Toda vseeno se je odločil, da bo še enkrat tvegal in prostovoljno ponovil skok, če – ne verjamete – če bo kranjskim tabornikom uspelo izdati vsaj pet številki taborniškega glasila. Res jih še ni izšlo pet, toda bojim se, da bo Milan moral držati besedo.

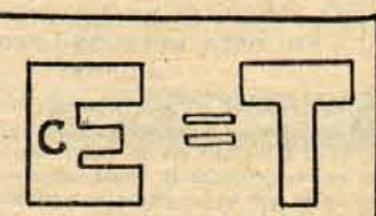
Kakšno pa je glasilo kranjskih tabornikov? Na zunaj lichen in droben zvezšček, ki nosi naslov: »Plameni Stražnih ognjev«. A vsebina? V uvodniku prve številke stoji napisano: »Plameni vas bomo skušali s svojo vsebino vzbudjujati, učiti in kratkočasiti.« In res.

Poleg vsega, s katerimi hočemo seznavljati tabornike in njihove prijatelje z življenjem in delom in našem rodou, imajo »Plameni« tudi stalno rubriko: SPOZNAVAMO OKOLICO. Taborniki smo ljubitelji narave, zato nas zanimajo vse, kar je v njej. Doslej smo spoznali kanjon Zarico – poljudno znanstveno jo je opisal J. Rode, v zadnji številki pa so nas »Plameni« popeljali v čudoviti podzemski svet naših jam (M. Aljančič). V isti številki je tudi režiser našega taborniškega filma opisan, kako je nastajala filmska zgodba o dveh malih tabornikih. Film MALA TABORNIKA je ozkotračen in traja 40 minut. Kaj pa za kratek čas? Bistre

glave sestavljajo križanke, rebuse, konjičke, številnice in magične like, »Plameni« pa jih prinašajo pod rubriko POMISLI – UGANI. Glasilo je tudi ilustrirano.

Kaj pa težave? Glasilo izhaja enkrat mesečno in je cyklostirano. Papir, matrice, razmnoževanje in oprema glasila, to je draga stvar in še tako poln koš dobre volje ne zadošča. Radi bi videli, da bi »Plameni« izhajali v več izvodih, radi bi videli, da bi bili primerno branje za širši krog naših prijateljev, radi bi... Veliko je želja, a vseeno smo zadovoljni, da imamo nekaj, kar je naše.

REBUS

NA IZLETU

Vsi veseli v vlak smo seli, smo vriskali, veseli peli.

V Tamar smo priseli, vse pojeli, po travi smo skakali, kot telički mali. Ko smo Tamar zapustili, se na poti vsi zmedili, na vlak smo se vrnili in greda se posušili.

Božič Alenka,
3. razred osnovne šole.

ODVOZLJANE ZANKE IZ PREJŠNJE
STEVILKE
REŠITEV MAGIČNEGA KVADRATA

1. rep 3. Levstik 5. žir
2. revž 4. Peter

**gorenjske
bodice**

• No, pa sem le pogruntal, kako se najlaže pride do bolniškega dopusta! Ce se boste poslužili mojega recepta, vam ne uide en teden marodiranja, vsaj mene je položilo za en teden. — Pretekli teden sem se odpravil po opravkih v Skofjo Loko (judje pravijo tem opravkom šnofanje za grehi). Šmentana stvar, pa sem imel pri slabem vremenu še to smolo, da sem se odcejazil z biciklem po tisti žudoviti avtostradi, ki vodi skozi Bitnje in Zabnico. O madonca, kako me je prerukalo. Sploh pa se tiste vožnje ne da opisati z besedami. Kar premislite — tako sem odletel po tistih kotanjah, da mi je dvakrat skočila proteza iz ust. Enkrat mi je padla na gliju v konjske fuge. Kaj sem hotel — kar ob hlačno sem jo obrisal in jo montiral nazaj v celjust. Pa boste rekli: Fej te bodi! Protezo si vtaknil v usta, ne da bi jo opral. Kdo pravi, da je nisem opral? Ko sem prišel domov, sem jo kar v žeho namečil. — Kakor rečeno — tako me je prerukalo, da sem dobil morsko bolezen in z njo teden bolniškega dopusta. — V imenu vseh tistih, ki se hočejo na tej cesti priboriti do marodiranja, prosim Upravo za ceste, naj še v bodoči tako požrtvovalno nasiplje tiste kotanje. Tistemu debelemu šodu ni kaj očitati...

• Veste, moji Marjani niso bile bodice nikoli posebno pri srcu. Kar naprej je godnjala in sitnirala, kadar sem se spotkal ob napake ljudi. Kar na lepem pa se je sprecobrnilo. Zdaj me je celo pregovorila, naj vtaknem v bodice Mestno frizerijo v Kranju, kjer uživajo nališpane dame vse bonitete postrežbe in celo prednost. Menda je zadnjič precej dolgo čakala na frizerjanje prav zato, ker sta jo dve lepi damici nasankali in sedili pred ogledalo, čeprav je bila ona na vrsti.

• Ondan — nedelja je bila — me je doletelo, da sem moral nenadoma odpotovati v Ljubljano. Ker nisem vedel, kdaj točno odpelje avtobus, sem zavrtel telefon 08 — informacije. Dvakrat sem klikal, vendar zaman. Ker se mi je čudno zdele, zakaj se 08 ne oglasi, sem zavrtel še 00 — prijava medkrajevnih razgovorov. Prijeten glas po telefonu mi sicer ni vedel povedati, zakaj 08 molči, na mojo željo, kdaj pelje avtobus v Ljubljano, pa tudi nisem dobil zadovoljivega odgovora. Le to so mi povedali, da nimajo voznih redov, pač pa me lahko zvežejo s SAP — Ljubljana. Na hitro sem izračunal, da bi me potem takoj vožnja v Ljubljano koštala namesto 120 celih 200 dinarjev. Medkrajevni telefonski pogovor košta namreč 80 dinarjev. — Vse mi je jasno, le tega ne vem, čemu služi telefonska številka 08, če se nihče ne oglasi.

• Zadnjič me je zaneslo v Senčur. Hodil sem okrog bajt, njenjen oči in ušesa — ne znam. Nenadoma sem postal pozoren na bajto, iz katere se je na veliko kadilo. Skozi okna in vrata se je valil gost dim, kakor ob največjih požarih. Na vse grio sem se zadržal. Goril in hotel steči po gasilce. V tem trenutku se je iz bajte pognal dedec in razburjeno vprašal: »Kje goril? — »V vaši bajti vendar!« sem odgovoril.

Možakar mi je ljubezni pojasnil, da se le kadi, in sicer od tistega dne, ko je dimnikar zadnjikrat omelil dimnik. Brž sva naredila bojni posvet, kako bi ugotovila, čemu ravfnk ne vleče. Dležala sva na streho in spustila v ravfnk 50 kg težko kuglo. Nekaj časa se je pogrezala, potlej se je pa ustavila. Izmerila sva globino ugreza, nato pa razkopal zid približno na tistem mestu, kjer se je kugla ustavila. In veste kaj sva našla? Dimnikarjevo omelo... Zamislite si, kaj bi bilo, če bi bil ta dimnikar zdravnik in bi puštil v trebušu operiranca škarje.

• Mimogrede bi vprašal učence Vašenske šole v Kranju, kako so se obnašali tisti petek, ko so se vršali z izleta s Smarjetne gore. Tako vedenje res ni vredno mladega človeka!

Vas pozdravlja

VAS BODIČAR!

RAZGOVOR Z MLADIMI KOMUNISTI

Ponekod mladino še vedno odrivajo

Na Občinskem komiteju ZKS v Kranju je bil pred nedavnim zanimiv razgovor z mladimi komunisti, ki so bili sele pred kratkim sprejeti v organizacijo. Nekateri vtise in sodbe, ki so jih mladi komunisti izrazili na tem tovariškem pomenku s sekretarjem Občinskega komiteja ZKS Kranj tov. Martinom Koširjem, posredujemo tudi bralecem. Ob njih se bo prav gotovo zamisli mladiskater starejši komunist in spoznal, da morda tudi njegov odnos do mladih ni povsem ustrezen.

Nekateri mladi komunisti se vprašujejo, kje so vzroki, da na pr. v njihovi tovarni niso sprejeli v organizacijo mnogih tovarisev in tovarisev, ki so v anketi izjavili, da želijo postati člani ZK. Menijo, da je tudi med temi še mnogo takih, ki so prav tako pošteni in pri delu nič manj prizadeveni kot mladinci, ki jih je organizacija že sprejela v članstvo.

Mladi komunisti želijo več stikov s starejšimi člani, vendar njihove po-

moči marsikje ne dobijo. V takih primerih se počutijo osamljene, negotovne in neenakopravne, ker nekatere osnovne organizacije smatrajo, da so s sprejemom že opravile vso dolžnost do mladih tovarisev. Toda s sprejemom se delo šele začenja. Mladina hoče več ideološkega znanja, saj brez tega ne more uspešno delati v Zvezu komunistov in v družbenem življenju sploh.

Nekateri mladi komunisti, ki letos zapuščajo šole, so izrazili bojazen, če, da ne vedo, kako se bodo vživeli v organizacijo ZK v tistih podjetjih, kamor še ni prodrl nov odnos do mladih ljudi.

Ob koncu razgovora so dejali: »Občinski komite naj bi opomnil osnovne organizacije na našo željo, da bi tudi mladi ljudje v podjetjih na sošah radi soddolali, kdo med njimi ima pogoje za vstop v Zvezu komunistov. Vsekakor dober predlog, ki bi ga kažalo upoštevati.«

Ta razgovor mladih komunistov v Kranju je pokazal, da nekatere osnovne organizacije ZK mladini še vedno premalo zaspajajo, sicer ne bi tako počasi in neodločno pomlajevale svojega članstva. Posamezni člani imajo zelo zastarele poglede na vključevanje mladih v organizacijo, saj od vsakogar pričakujejo nekaj izrednih zaslug ter vrsto spričeval in potrdil o njegovem zadržanju.

Tovariš Košir je v imenu Občinskega komiteja ZKS objavil mladim komunistom, da bodo v najkrajšem času imeli možnost izpolniti svoje politično znanje. Na predavanjih, ki bodo namenjena prav njim, se bodo lahko seznanili z zgodovino delavskega gibanja in jugoslovanske Partije, s pravicami in dolžnostmi članov ter njihovim delom v osnovnih organizacijah. Tako bodo pridobili temeljno znanje, da se bodo sami lahko še naprej izpopolnjevali. — ey

ZGODE O LJUDEH

»Prosim vas za svet. Po mojem mnenju se mi je namreč zgordila krivica. Stvar je pa takale.«

In mož, ki iz srednjih let že leže v priletnost, priporočuje svojo zgodbo.

Do konca prejšnjega meseca je bil zaposlen kot šofer v podjetju. Pa je naneslo tako, da so v podjetju odpravili razno šaro. Sofer je prosil nadrejene uslužbenca, da lahko vzame zase starva vrata, menda že zavrnena ali kaj. Šef mu je dovolil. Ko pa je sofer hotel ta vrata odpeljati, ga je dobil direktor. Se ta isti dan je bil šofer odpuščen, češ da si je hotel prisvojil lastnino podjetja. Odpuščeni pa se je hitel pritožiti tu tam.

Poslušam njegovo priporočovanje in ne morem razumeti, da ga je direktor odpuštil samo zavoljo vrat, ki jih je šoferjev nadrejene uslužbenec dovolil vzeti. Cemu ni direktor prijemal tega uslužbenca? Cutim, da je priporočovanje odpuščenega najbrže nekoliko enostransko, nepopolno. Kaj se skriva v ozadju te zadeve? Poznam direktorja, slíšal sem, da včasih tudi nekoliko po svoje ureja stvari, če ne gre drugače, pa vendar se mi zadeva zdi čudna.

Ko mož, ki se pritožuje zaradi odpusta, odide, povprašam v podjetje, povprašam še tu in tam in začenjam spoznavati zadevo tako, kakršna je v resnicu.

Odpuščeni je bil šofer. Toda zna avto le voziti, ne pa tudi popravljati. Podjetje pa bi nujno potrebovalo šoferja-mehanika. Dosedanji šofer pa ni nikdar pokazal volje, da bi se naučil tudi kaj popravljati.

»Za to plačo znam dovolj,« je govoril.

Prijet se ga je zato vzdevek »gosposkega šoferja«. Razen tega ni bil posebno prizaden član kolektiva.

Zato bi se ga direktor rad znebil. Pravzaprav je bila ta njegova želja povsem razumljiva in upravičena. Pow-sid imajo raje dobre kot slabe delave.

Toda zakaj se znebiti človeka na tak način, da je direktor kot povod za odpust izkoristil zadevo s starimi vrati? Ne samo nerodno, ampak tudi neodkrito. Odpuščeni bo lahko dokazal, da je vzel vrata z dovoljenjem šefa in odpust bo razveljavljen. Podjetje mu bo moralo dati plačo tudi za čas, ko ni delal. Imeti ga bo moralo v službi vse dotlej, dokler mu ne bo redno

odpovedalo in bo potekel odpovedni rok. Zakaj mu namesto iz trte izvitega razloga za odpust niso po redni poti odgovarali in odpoved odkrilo utemeljili? Cemu pri brvi vodo bresti?

*
Poznam še neko drugo zgodbo.

Podjetje je zaposlilo invalida.

»Ni vrag, da ga ne bi mogli kje primerno zaposliti, da bo prav njemu in podjetju,« je rekel direktor.

Toda to je bilo ravno tisto, da ga niso pravilno zaposlili. Dali so ga v oddelek, kjer zaradi narave dela ni mogel tako delati kot drugi. Mojster se je zato nanj jezik, le-ta pa mu je nekod v razdraženem občutku manj vrednosti vrnil milo za drago. Odtlej sta se začela črtiti. Mojster ga je začel črniti:

»Bežite no, kaj ne more, ampak le je, vam rečem, len.«

Toliko časa je ponavljal to oceno, da se ga je le-ta prijela. Invalid je moral v drug oddelek, k katerem spet neprimer-

nemu delu, z njim pa je romala tudi krivčna, slaba ocena. Mojstri so ga odrivali drug drugemu in vsakdo ga je sedel površno, na osnovi prejšnje že kar udomačene ocene. Končno je znašalo mnenje, da ni za nobeno rabo.

Iz podjetja so sporocili na poslovnično za delo:

»Mi ga ne moremo uporabiti. Dajte ga raje na spisek nezaposlenih, da bo upravičen do materialne oskrbe za nezaposlene.«

On pa se je še skušal potegovati za delovna mesta, kjer bi lahko prav tako dobro delal kot če bi bil povsem zdrav. Toda to so smatrali že za njegovo sitnjenje. Ko je zadnjikrat odhajal iz podjetja in je vratar, zdrav človek, zapiral za njim vrata, je invalid grenko pomisli:

»Mar ne bi mogel tudi jaz enako dobro opravljati tega dela? Kaj sem res vsemu svetu odveč?«

Tako včasih, ne toliko iz namerne hudobije kot iz površnosti in lagodnosti, pahnemo človeka v zagrenjenost.

Z.

R A Z P I S

ZA SPREJEM UČENCEV VI. LETNIK

INDUSTRIJSKE ČEVLJARSKE SOLE V KRAJNU

1. V Industrijsko čevljarsko šolo v Kranju se sprejemajo jugoslovenski državljanji obojega spola.

2. Pogoji za sprejem:

a) Učenec ne sme biti mlajši od 14 let in ne starejši od 17 let.

b) Učenci z dovršeno nižjo gimnazijo ali osmiletko imajo pri sprejemu prednost in polagajo sprejemni izpit samo iz prakse.

c) Učenci z najmanj tremi razredi gimnazije ali dovršenim sedmim razredom osnovne šole morajo polagati sprejemni izpit iz slovenskega ali srbohrvatskega jezika, računstva in praktičnih dela.

3. Kandidat mora biti duševno in telesno zdrav ter sposoben za učenje poklicja.

4. Solski pouk traja tri leta.

UČENCI SE IZUČIJO ZA:

a) kvalificirane strojne čevljarje

b) izdelovalke gornjih delov obutve

5. Vpisovanje v šolo traja od 20. do 30. junija.

6. Sprejemni izpit bodo od 5. julija dalje.

7. Lastnorodno napisano prošnjo, kolkovanjo s 30 din državne takse, je nasloviti na upravo tovarne Planika v Kranju ali na upravo tovarne Peko v Tržiču.

8. Prošnji je treba priložiti:

a) zadnje šolsko spričevalo

b) rojstni list

c) življenjepis (napisan mora biti lastnorodno).

Po uspešno dovršenem šolanju ima vsak absolvent možnost strokovno se izpopolniti v tehnikumu ali mojstrski šoli.

**GLAS
GORENJSKE**

IZREDEN RIBIŠKI PLEN

Ribič Maks Zadnik, član ribičeve družine Škofja Loka je imel v ponedeljek, 27. maja izredno srečo, ki se ne nasmehe vsakemu ribiču. Omenjenega dne v popoldanskih urah je odšel iz Škofje Loke proti Konjskemu brodu. V selški Sori je kmalu pri lovljenju ujel na svojo blestivo izredno velikega samca — potočne postrvi, saj je tehtal 6 kg, njegova dolžina pa je bila 80 cm. V obsegu je meril 45 cm, širina repa pa je bila 18 cm. Ko so ga odprli, so v njegovem želodcu našli še skoraj celo celo 22 cm dolgo mreno v prebavnem čre-

vesu in že delno prebavljeno, 27 cm dolgo postrv. Star je bil 14 let. Cr.

KAMEN spotike

NAS FOTOREPORTER
SE JE SKORAJ UBIL

— ko je fotografiral za danšnji »Kamen spotike« bunker nad zakloniščem ob cesti onkraj kranjskega mostu preko Save, pod stopnicami, ki vodijo v Stražišče. To je bil zasilen izhod iz zaklonišča; nad 15 m globok jašek. Popolnoma nezavarovan, vrata bunkerja so stalno odprtia — tik ob vhodu pa je tudi električna napeljava, ki se je na fotograf po nesreči dotaknil, da ga je pošteno streslo in skoraj vrglo v navpični betonski jašek. Kaj, če bi bil imel manj sreče, ali pa, če bi se to pripetilo katemu izmed otrok, ki se stalno igrajo tam okrog!

Odlični rezultati in nov svetovni rekord Steržaja na kegljišču „Triglava“

V ponedeljek je bilo na kegljišču Triglava v Kranju izbirno tekmovanje za sestavo državne moške in ženske reprezentance, ki bo nastopila od 10. do 15. julija na svetovnem prvenstvu na Dunaju. Podobno tekmovanje je bilo še v Ljubljani in v Zagrebu. Na izbirnih tekmcih nastopa 20 posameznikov in 12 posameznic iz vse Jugoslavije. Slovenci imamo pri moških 6 predstavn

MIMI
MALENŠEK
KONIC

VIGENCI 44

Ko se je oblekel, je prišel v kuhinjo. Skrivaj ga je ogledovala. Oblečen je bil s tisto bahavostjo, ki je ločila kovača od okoliških kmetov. Na sebi je imel rjavo obleko iz dobrega sukna, škornji so bili v gležnjih bogato nagubani. Na telovnik si je pripel srebrno verižico, na kateri so pozvanjali širje tolarji. Potegnil je iz naprsnega žepa viržinko, si jo prižgal in nekoliko napihnjeno rekel:

„Danes pa viržinke, ker je praznik.“

Potegnil je dim, se zasmjal in pokazal bele zobe, ki so se kar odbijali od namazanih, črnih brkov. Potem je poprosil za piruh.

„Enega boš pa dala, da bom mogel dekletom pokazati vzorec, ko bom šel na bero!“

Izbrala je najlepši piruh in mu ga dala. Bila je vsa trda od ljubosumnosti, siloma se je skušala zatajiti in se je celo nekliko pošlila, žečeč mu, naj le dosti pirhov nabere. Potem je šel, ona pa je začela zlagati v jerbas kolač in mesnino. Čas jo je priganjal, skoro bo treba nesti k blagoslovu.

Ko je pripravila jerbas, se je morala hitro preobleči. Nataknila si je lahko krilo in tenko svileno bluzo, nagosto prešito s treso in čipkami. Nazadnje si je privezala listrast predpasnik. Z raskavo roko je pogladila šumečo črno svilo, hudo ji je delo, ko so zdelani prsti drseli po gladkem blagu. Pomislila je, ali naj si pokrije črno ruto ali ne. Spodobilo bi se, ker žaluje. Toda v črni ruti bo kakor vrana med veselimi dekleti. Razpletla si je lase, jih nanovo počesala in si jih pripela prav visoko, po meščansko. Potem se je pogledala v zrcalo. Z obraza ji je odsevala zrela trudnost, oči so ji legle pregloboko, usta niso bila nič več dekliško sladka in na čelu so se ji podolž in počez vlegle gube. Toda bila je še zmeraj dekliško vitka in dovolj čedna, da se je smela brez strahu pokazati med dekleti. Pravzaprav se ji leta ne pozna preveč.

Ana je postavila svoj jerbas med jerbase gospodinj. Med dekleta se ni marala štuliti in končno je gospodinja, čeprav ni omožena. Potem je stala, čakala in poslušala čenče, ki je niso zanimale. Malo ji je bilo mar, kdo se je spet tako napisil, da so ga potegnili iz jarka in tudi tepež po kovaških družinah je ni skrbel, komaj da se je zmenila, če je slišala, da se je nekje spet rodil otrok. Potem so ženske začele govoriti, da se je Španovemu Johanu komaj zdaj pocelila roka, ki mu jo je na poti na pustni torek zvil Dominik. Brez sramu so začele govoriti o Dominiku. Perkadarska se je celo obrnila naravnost k njej.

„Ali je res, da si je najel že šest delavcev?“

„Nič ga ne sprašujem,“ je ošabno odvrnila Ana.

„Pa le veš! Saj živila pod isto streho in gotovo nista v prepisu,“ je rekla Svilovka in namignila sosedam.

Ana je začudeno pogledala kovačico, posvetilo se ji je, da si ljudje namigujejo to in ono o njej in Dominiku. Bilo ji je, kakor da so ženske spregledale njene najbolj skrivne misli in sramovala se je, kot bi stala gola pred njimi. V zadregi je zamrmrala:

„V prepisu nisva, saj sva si bratranca, po poslih ga pa tudi ne sprašujem, dovolj imam svojih skrb.“

Ženske so utihnile, ker je prišel župnik. Ana pa je kakor na trnu čakala, da bi bilo blagoslova konec in bi smela oditi.

Po blagoslovu je neodločno stala pred vratim in ni prav vedela, ali naj se pomeša med dekleta, ki so tekmovala, katera bo prej doma, ali naj čaka na omožene žene. Končno je šla z ženami. Počasi se je pomikala v pisarnem sprevodu. Komaj je videla gruče fantov, ki so stali zraven mežnarja in podsipali smodnik, tudi Dominik je bil med njimi.

„Ustrelimo našim dekletom na čast!“ je zavpil Filip Heteri.

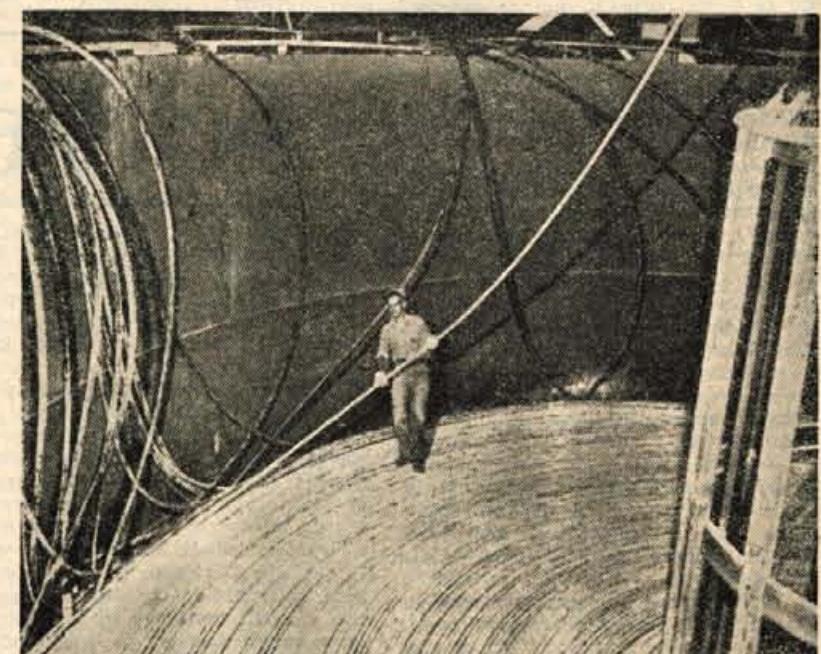
„Dajmo!“

TELEFONSKI KABEL V OCEANSKIH GLOBINAH

V preteklih letih so Angleži s sodelovanjem Američanov in Kanade položili na dno Atlantskega oceana podmorski telefonski kabel, prvi podvodni telefonski kabel, ki je bil kdaj položen v tolikšne globine. Zdaj je začel obratovati.

Angleška ladja za polaganje kabla »Monarch«, največja te vrste na svetu

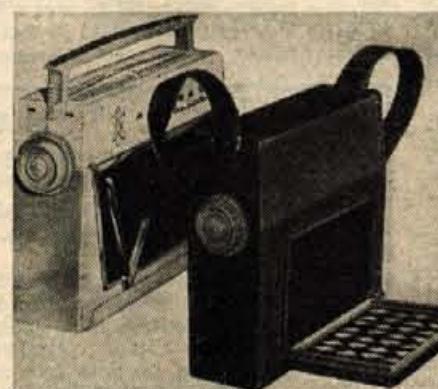

Kilometri in kilometri kabla čakajo v skladišču tovarne, ki ga je izdelala, da jih bodo pretvorili na

»Monarch«. Kabel je obdan z desetimi izolirnimi plastmi, med katерimi je tudi pletena jeklena žica.

Ker veliki »Monarch« ni mogel do plitve obale, so morali kabel s pomočjo plovk potegniti do brega.

RADIOAPARAT NA SONČNI POGON
V pokrovu prenosljivega radioaparata so koščki silikona, ki pretvarjajo sončne žarke v električno energijo za pogon aparata. Radio igra, seveda, samo ob sončnih dneh!

Cerkljanska ravan spada med najlepše slovenske pokrajine. V okoliških vaseh je bilo svojcas več gradov in so nekateri še danes ohranjeni.

Vas Dvorje, ki se z novejšimi hišami hitro dotika Cerkelj, leži na desnem bregu Reke tik ob njenem izstopu iz gorske soteske. Vas je zgodovinsko pomembna po gradu Strmolu pod strmim hribom v bližini ceste (po tem hribu je grad dobil svoje ime). Zgradili so ga gospodje Strmolski, ki jih navajajo viri pogosto od 14. do 16. stoletja. Pozneje je bil grad last raznih rodbin. Valvasor omenja v svoji zgodovini, da je baron Russenstein grad temeljito prenovil in prezidal grajsko obzidje v stanovanjske prostore. Navaja tudi, da je po ustnem izročilu pri izviru studenca nad gradom odpril rudnik, kjer so kopali zlato rudo, ki so jo jamski Škratje kmalu prenesli drugam in so morali kopanje opustiti. Po ljudski govorici je bil tudi sam grad zelo skrivosten in so v njem v nekaterih dneh v letu strašili duhovi.

Dvorje so rojstni kraj glasbenika in skladatelja Davorina Jenka (rojen 10. novembra 1835, umrl 25. novembra 1914 v Ljubljani). Po končanih gimnazijskih študijah je študiral pravo na Dunaju, resno pa se je pečal tudi z glasbo in študiral v dvorni knjižnici operne partiture. Na ponudbo ravnatelja dunajskega konservatorija Helmesbergerja je sprejel mesto pevovedovja pri pravoslavni občini v Pančevu. Leta 1865 se je preselil v Beograd, kjer je že čez štiri leta postal ravnatelj Srbskega narodnega gledališča, prevzel mesto kapelnika in kompozitorja in kot tak podaril srbskemu narodu obilo novih skladb. Poleg mnogoštvenih pesmi (Naprej zastava slave se ni udomačila le pri Slovencih, Čehih in Hrvatih, igrale so jo tudi ruske in pruske vojaške godbe) je zložil glasbo za enainštredeset dramatičnih iger. Njegov pomen za glasbeni preporod v Srbiji je velik in neoporečen. Tudi ves glasbeni razvoj v beograjskem gledališču je bil nad četrt stoletja vezan na njegovo ime. Jenkove skladbe se odlikujejo po lepih melodijah, ki dostikrat temelje na narodnih motivih.

Vas Grad ima slično, nekajko severnejšo lego kakor Dvorje, na nasprotnem bregu Reke. Vas ima močne kmetije, nekaj milovin in žag ter večjo elektrarno. Ime je dobila po gradu, ki je stal na mestu sedanjega Podgorške hiše in so ga najbrž razdelil Turki v 15. stoletju.

Vas Poženik leži vzhodno od Cerkelj ob gornji Pešati. Na zahodu se razprostira rodovitna ravan z uspevajočimi kmetijami, na vzhodu pa leže Ilovnate, gozdne in travnate dobrave. Poženški grad na Milharjevem hribu je danes že zaraščena razvalina, le krajevna imena Prištava, Straža in Tabor še spominjajo nanj. V listinah zasledimo grajskega lastnika Otokarja iz Poženka (1160) in Valburga Gallenberško. Pozneje lastniki so bili do konca 13. stoletja freisinški Škofje in v 14. stoletju Poženški gospodje. Grad so najbrž razrušili Turki v letih 1471 do 1473. V Poženiku je bil rojen Matija Ravnkar-Poženčan (1802–1864), pisatelj ilirske dobe in zbiralec narodnega blaga.

65.

66.

67.

68.

»Prosim te Becky, ali bi ga ne hotelu vzeti?« Becky je odrinila Tomovo roko in gumb je padel na tla. Toma je to razjelilo in je odšel. Becky, ki si je z robcem tria solze, je nenadoma zapazila, da ga ni. Ozrla se je naokoli, toda Tom je izginil. Klicala ga je, toda odgovora ni bilo. Edina tovariša sta ji bila tišina in samota. Sedla je in znova skesanjo zajakala.

Tom je bil žalosten tako kot še nikoli doslej. Umikal se je ljudem in stekel na vrh Cardiffskega griča, da bi se jim čim bolj umaknil. Dolgo je sedel tam na travi, opiral komolca na kolena in brado v dlani ter razmišljal...

Toda mladega srca ne more dolgo oklepati ena sama stvar. Razmišljal je, kaj bi. Odločil se je: pirat bo! — Zdaj je bila njegova bodočnost jasno pred njim...

Da, sel bo zdoma in podal se bo na pot. Odrinil bo že naslednje jutro. Toda za takoj pot se mora dobro pripraviti. Zbral bo vse svoje imetje. — Becky ga ne mara več in kaj mu potem pač drugega preostane. Pirat bo, morski pirat in njegovo ime bo znano vsemu svetu. Postal bo slaven in vsi se ga bodo balli. Tudi Becky. Toda njej ne bi mogel nič hudega storiti, ker jo ima preveč rad...